

253
aprilie
2023

Dunărea de Jos

consiliul județean Galați • centrul cultural „Dunărea de Jos”

Pentru o mie de cîntece

Pentru o mie de cîntece
am fost mîșcat

Nouă sute nouăzeci și nouă

sunt răzuite de cîntecul, unul
pentru care am fost mîșcat

Nu mă injurămîțiti voi timpuri!

S-ar putea, înalt cum este
cîntecul, unul,

să fie la vreme...

Nichita Stînescu

1973

revista

DUNĂREA DE JOS

EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI

PREȘEDINTE: *Costel FOTEA*

CENTRUL CULTURAL DUNĂREA DE JOS

MANAGER: *Vali Viorel SANDU*

REDAȚIA:

Redactor șef: *Florina Zaharia*

Redactori: Alina-Simona Dragomir, Laura Dumitrache,
Eduard Mihalcea, Adrian Doru Nica, Costel Radu.

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook: *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se regăsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editorilor din România).

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Str. Domnească, nr. 61, cod: 800008, tel. 0236418400, fax. 415590,
e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583-0225

Revista poate fi procurată de la sediul redacției.

Aceasta poate fi citită integral și gratuit în arhiva sa:

https://www.ccdj.ro/editura_revista.html

Proiectul TRECUTUL ARE UN NOU VIITOR

Seminarul PARTICIPARE CULTURALĂ ȘI DIALOG INTERCULTURAL

Centrul Cultural „Dunărea de Jos” Galați a organizat, în datele de 21 și 22 martie 2023, seminarul „Participare culturală și dialog intercultural” menit să sublinieze rolul indiscutabil al diversității culturale, al educației și al dialogului intercultural în societatea actuală.

Evenimentul a abordat tema dialogului intercultural autentic, temă discutată și pusă în valoare de un număr de cel puțin 30 de iubitori și promotori ai culturii atât din Galați, România, precum și din Hîncești, Republica Moldova.

Scriitoarele Hanna Bota și Simona Trifu, moderatori ai evenimentului, au însuflețit cu succes dezbaterile culturale și poetice construite pe ideea esențială a cunoașterii profunde a culturii proprii, dar și a altor culturi.

Evenimentul face parte din seria de activități culturale organizate în cadrul proiectului „TRECUTUL ARE UN NOU VIITOR – Cooperare transfrontalieră pentru valorificarea patrimoniului cultural în Galați, România, și Hîncești, Republica Moldova” finanțat prin Programul Operațional Comun România – Republica Moldova 2014-2020 și implementat de Unitatea Administrativ Teritorială Județul Galați prin Consiliul Județean Galați, în calitate de beneficiar lider, împreună cu Centrul Cultural „Dunărea de Jos” Galați, România, Consiliul Raional Hîncești și Primăria Comunei Mereșeni, raionul Hîncești, Republica Moldova.

foto 1: Mitică Sandu - vicepreședintele Consiliului Județean Galați, Viorel Sandu - managerul Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați, Hanna Bota - scriitor, Tatiana Buruiană - primar Comuna Mereșeni;
foto 2: Mitică Sandu; **foto 3:** Viorel Sandu; **foto 4:** Hanna Bota; **foto 5:** Simona Trifu - psihiatru, Viorel Sandu;
foto 6: Simona Trifu; **foto 7:** Echipă Proiect; **foto 8, 9, 10, 11:** Echipă Proiect;

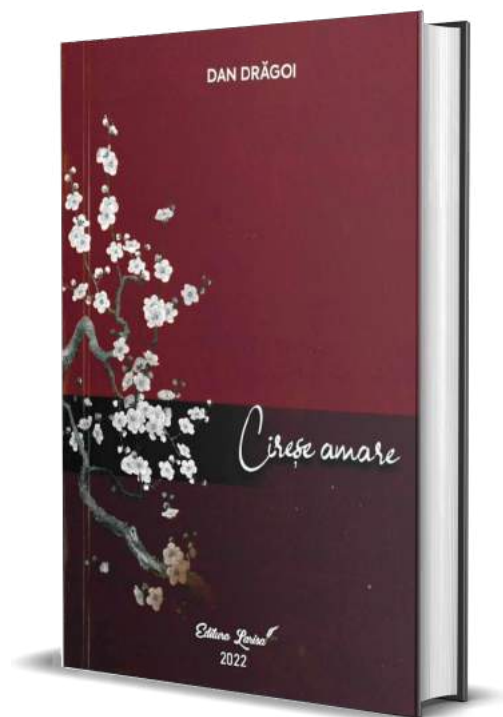
Regenerarea poetică a timpului

Octavian Mihalcea

Vom întâlni în cartea de versuri a lui Dan Drăgoi, *Cireșe amare* (Editura Larisa, Câmpulung, 2022), detalieri esențiale proprii unei copilării pline de farmec, când cele ce se petrec iau neobișnuite valențe într-o neuitare. Divinitatea și valorile sufletești reprezintă fundamentele acestei veritabile regenerări poetice a timpului. Astfel, satul natal ia proporții apropiate paradigmei. Manifestările cotidianului se îmbină fascinant cu tușele miraculoase, de aici rezultând un tablou complex care nu poate să ne lase indiferenți. Dan Drăgoi realizează un act recuperatoriu comportând mare profunzime. Totul pentru accesarea la starea de autentică mulțumire sufletească. Prin intermediul lirismului ne familiarizăm cu acel univers inefabil al tainelor hrănitoare. Aura ascensiunii enigmatice tutelează estetizant diversele fațete ale existenței: *Iată, acest templu al negrului/ îmi aduce capul pe o tîpsie de aur,/ neverosimilul cap al visului./ Iar capul luminează în noapte/ precum Sfântul cap din Sfânta Scriptură.// La o palmă de cântec respiră miracolul,/ respiră neasemuita simfonie a nopții:/ cântecul greierilor, fâlfâitul aripilor,/ cântecul broaștelor, freamătul spicelor.// Acest miracol/ te așteaptă să-ți deschizi sufletul./ Te așteaptă să-l iei în brațe./ Dar*

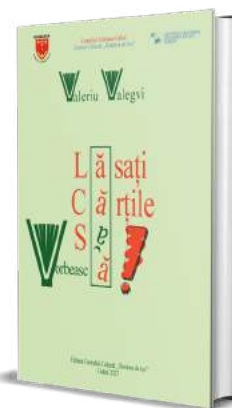
tu dormi în peștera umbrelor,/ dormi lângă miracolul nopții,/ în lumina licuricilor./ Dormi sub hlamida razelor de lună,/ sub hlamida țepoasă a aricilor somnambuli;/ dormi lângă mersul melcilor,/ pe drumul lipicios, de mătase, al copilăriei.// Am rătăcit adesea prin pădurea/ cu cireșii amari,/ Am rătăcit adesea în noaptea de flăcări/ a primei iubiri./ Am rătăcit adesea în ziua de flăcări / a primei nopți de dragoste./ Iată, s-a dat la o parte lespedeza nopții./ Iată. Tâmpla nopții începe să se albească/ în primele raze./ Aștept să intru în necuprinsul zilei.// La o palmă de cântec respiră miracolul,/ respiră neasemuita simfonie a nopții.// O, drumul acesta al nopții spre zi!// Drumul acesta de neunde, de neunde. (La o palmă de cântec respiră miracolul). Puritatea plutirilor are o acuitate deosebită. Melancolia se profilează printre nuanțe vibrante, în culori întrepătrunse hipnotic. Pecetea transcendenței este imediat recunoscutibilă. Amintirile îndrăgostite ne fac părtașii unei spirale a spectacolului inimilor. Lirismul considerațiilor existențiale consonează cu speranța nedisimulată, valorizare maximală a momentului creator. Disparația mamei aruncă peste universul poetului o mantie grea, neagră, plină de spini, încercare imposibil de eludat. Incursiunea ideală pe teritoriul unei veritabile „Insule a lui

Euthanasius” poate avea virtuți revelatorii, ritualice. Simbolul *cireșelor amare* deschide porți către incandescențe fermecate. Misterul nu se oprește nicicând: *Totul a început cu chemarea./ Totul se sfârșește cu plecarea./ Totul povestește pădurea, descântecul,/ jocul ielelor, sărutul zânelor, cântecul./ Totul povestește despre neprețuita copilărie,/ din satul meu dintre două doruri,/ de satul meu cu două râuri,/ dintre două cântece de mierlă,/ din aburul subțire al dimineților răcoroase,/ din plecarea mierlei spre neștiute zări. (Chemarea).* Entități translucide compun atât de greu definibilul *dor*. Volumul lui Dan Drăgoi desfășoară autentice leacuri pentru interioritate. În același timp persistă o formă de ardere mândră, conștientă de profunzimea actelor poetice. Patina isihastă înaltă, întărește și luminează. Infinitul este din ce în ce mai aproape. Amintirea cireșelor amare va avea mereu sclipirea netulburată. Permanența iubirii este în relație directă cu atitudinea vivantă a poeziilor cărții. Chiar dacă spectrele abisului se întrezăresc uneori, persistența speranței nu va fi amenințată. Ies în evidență pașii pe o scenă existențială însemnată. Se petrec călătorii înspre orizonturi aurorale mult vizate. Cărările solare sunt urmate cu asiduitate, până când inevitabilul crepuscul modifică tonul ideatic: *Stă-n depărtare farul părăsit,/ În noaptea de viscol, săpată-n granit./ Nimeni nu amintește de farul înalt,/ Rămas în depărtări, pe malul cel lalt./ Nimeni nu vrea să știe de farul cel vechi./ Cântecu-i drag murmură trist în urechi./ Drumurile apei nu mai duc către el,/ Rege al nopții, târziu menestrel./ Acum e-nghițit într-un timp ancestral./ Nimeni nu ancurează pe splendoru-i mal./ Numai paznic poetul, rămas solitar,/ Aprinde în noapte, lumina în far./ Sisif al luminii, cerșetorul de zări,/ Paznic poetul ne-ntâmpătează visării./ E viața lui toată între două lumini,/ În farul uitat,*

după care suspini./ Paznic poetul, de noi mai presus,/ Aprinde lumina ce-n noi a apus. (Paznic poetul). Sensibilitatea poeziilor lui Dan Drăgoi poate avea funcție taumaturgică. Profundele vibrații transfigurate liric iau nu de puține ori aspecte imnace. În emoționanta prefață intitulată *Dragostea care rămâne*, Ștefan Mitroi numește ceea ce îl particularizează pe autorul acestor *Cireșe amare*: „(...) Dan Drăgoi e bolnav de nostalgie, de dragostea care rămâne, adică. Ce boală minunată, atunci când îți sar în ajutor cuvintele, ca să poți face să rămână fărâme din dragostea care rămâne și pentru cei de după tine! Dar nu toate cuvintele pot face asta. Numai cele care, puse împreună, știu să sune poetic. Multe dintre cuvintele pe care le așterne Dan Drăgoi pe hârtie au această știință. Ea vine dinspre sufletul omului. Mai bine zis, dinspre sufletul de copil al omului care-și poetizează nostalgia, în încercarea de a-și transforma fuga spre anii cei mai tineri ai vieții în zbor. (...)”.

Lăsați cărțile să vină la...

Ghiță Nazare

Parafrazând, am spune că Valeriu Valegvi își îndeamnă cititorii să lase cărțile să vorbească, să vină la ei, ceea ce înseamnă că notele de lectură, recenziile, cronicile literare n-ar fi decât simple recomandări pentru o eventuală lectură. Modestie disimulată? Cine nu este interesat să știe că opera sa este apreciată, căutată pe piața cărții? Bine cunoscutul și apreciatul scriitor gălățean și nu numai - poet, prozator, critic și istoric literar, memorialist, prezent în mai multe antologii și dicționare - a semnat, recent, cel de al 25-lea volum: *Lăsați cărțile să vorbească* (note de lectură, recenzii și cronici literare), volum apărut la Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos”. „Sunt simple note *fulgurații* - spune cu aceeași modestie autorul în Argument-ul demersului său -, mici cronici de carte, fără pretenții mari de notorietate, un fel de dialog între mine și autorii în speță. Cu destui mă cunosc, schimbăm adesea puncte de vedere. Cu alții deloc, iar alții ne-au părăsit între timp...”

Consemnările lui Valeriu Valegvi „încondeiază”, în cele aproape 80 de pagini, impresii despre 28 de poeți și cărțile lor, șase prozatori și șase critici și istorici literari și memorialiști. Notațiile lui Valeriu Valegvi apărute în timp în mai multe reviste de cultură și de educație din Galați,

precum *Dunărea de Jos, Boema, Porto Franco, Axis Libri, Școala gălățeană*, se constituie într-un adevărat ghid de lectură. Titlurile cronicilor lui Valeriu Valegvi sintetizează, discret, valoarea pe care acesta o acordă creațiilor „luate în vizor”. Câteva exemple sunt edificatoare: „Măsura talentului” (poetul moldovean, descălecat în arealul brăilean, Dan Bistricean); „O transparențizare a transfigurărilor” (Eugen Bunaru); „Registru liric personal” (Dan Cheșu); „Bucuria indelicibilă a unui debut” (Virgil Costiuc), „Miza pe cuvântul scris” (Dionisie Duma); „Poeme ce hoiesc” (Ioan Farcaș); „Trăirea rediviva” (Stela Iorga); „Pioșenie sub conspirații celeste” (Victoria Milescu); „Un continuum vizionar” (Paul Sân-Petru); „O poezie a deplinei maturități artistice” (Eleonora Stamate); „Un spirit al echilibrului” (Săndel Stamate); „Un tandem liric” (Valentina Teclici și Violeta Ionescu); „Starea de duminică” (Anca Marian); „Adevărata călătorie” (Marius Oprea) etc.

Foarte interesant este faptul că Valeriu Valegvi nu se cantonează spațiului existenței sale citadine, ci „abordează” un plan național al autorilor cărților pe care le recenzează, pe de o parte, „distribuirii” naționale a editurilor la care apar acestea, pe de altă parte. Autorii volumelor recomandate în „Lăsați cărțile să vorbească” nu sunt doar din Galați, ci și din București,

Iași, Timișoara, Bacău, Arad, Brăila, Constanța, Brașov, Chișinău, Tecuci, Lugoj, Adjud, Liești etc., cât și aria editurilor la care au apărut acestea: *Dunărea de Jos*, *InfoRapArt*, *Fundația Culturală Antares*, *Pax Aura Mundi*, din Galați; *Humanitas*, *Contemporanul*, *Tracus Arte*-București; *PIM*, *Princeps*, *Opera Magna*, *Cronica*-Iași; *Anthropos* și *Mitron*-Timișoara; *Dacia*-Cluj Napoca; *Axa*-Botoșani; *Arhip*-Sibiu; *Ex Libris* și *Domino*-Brăila; *Ecreator*-Baia Mare; *Ateneul Scriitorilor*-Bacău; *Nadrag*-Lugoj, cât și la *Grapho Press*, *Cogito*, *Art*, *Timpul*, *Caiete Silvane*, *Limes*, *Oscar Print*, *Eleonora* și *Șoimu*.

În analizele sale literare, Valeriu Valegvi folosește un stil cultivat, formulări mângâietoare, uneori pline de prețiozitate, alteori directe, simple, explicite, apreciative. Exemplele sunt concludente: în *Cuvintele scribului* Valegvi descoperă „o fervoare și o bucurie a spunerii - cuvânt folosit în mai multe rânduri de autor - percepută ca pe o victorie a ființării poetului - Ioan Ardeleanu - asupra prea uzitatelor modalități de scriere poetică”; la Dan Bistricean vede „portretul în mișcare al poetului marcat de morga existenței deturnate, de aventura ochiului întors spre sine”; cartea lui Eugen Bunaru, *Tinerețea unei umbre*, i-a reținut atenția „prin tonifianta ei desfășurare în spații adesea agresive, prin sinceritatea spunerii, adesea gravă prin adevărurile susținute ferm”; Dan Cheșu, autorul volumului *Antidot*, este „un elegiac temperat, ritmurile de cantilenă fiindu-i cele mai apropiate”; nutrește speranța că „poemele lui Virgil Costiuc, cu aerul lor de fete neîmblânzite, pot fi citite pe nerăsuflăte, dar în ritmul unei judecăți sănătoase”; Dionisie Duma este „Poetul îmbrăcat în haine de sărbătoare”, „adeptul unui discurs liric simplu, crescut din puține cuvinte și susținut de o savantă acuratețe a formulărilor”, iar poetul Constantin

Gherghinoiu „m-a cucerit cu tonul său clar, cald și sincer, cât și prin apartenența la avatarurile ființei ce se împlinesc numai și numai cu țăriile poeziei”; poezia lui Virgil Panait, este de părere Valeriu Valegvi, „își revendică geneza din revolta unei lumi (neo) moderne care și-a pierdut definitiv încrederea în limbaj și eul creator; în creația poetică a lui Paul-Sân Petru remarcă „atașamentul pentru forma fixă a versului - rondelul dublu coriamb -, ritmul adaptat pentru sonorități eminesciene”, în vreme ce Săndel Stamate, prin a sa *Entelechia*, „reconfirmă condiția de observator atent al teluricelor mișcări ale sinelui, o obsesie devenită laitmotiv”; cartea de poeme *Oglinzi*, de Valentina Teclici și Violeta Ionescu, reprezintă „un adevărat seismograf al stărilor sufletești, amplu interogate și valorificate atent”, în vreme ce Sergiu Radu Ruba îl impresionează pe autor prin „lirismul din paginile cărții, un lirism responsabil filtrat”. De asemenea, Valeriu Valegvi salută „un debut cu totul remarcabil” al poetei Vali Crăciun, apreciază că Stela Iorga „ trăiește cu maximă intensitate în fiecare poem pe care-l scrie”, iar Eleonora Stamate publică „o poezie a deplinei maturități artistice”.

În concluzie, volumul semnat de Valeriu Valegvi, intitulat semnificativ *Lăsați cărțile să vorbească*, reprezintă un ghid util, o pledoarie, un îndemn la lectură, atât pentru începători, cât și pentru consacrați, ceea ce facem și noi prin aceste notații. Tocmai de aceea se cuvine salutată inițiativa Editurii Centrului Cultural „Dunărea de Jos” de a tipări cartea.

Sidromul Alvarez

Angela Baci

1. plaja din N.
pustie
intru în apa rece
cu emoția copilului
ce învață să meargă
pentru prima oară
o meduză albastră
trece nestingherită
pe lângă
piciorul meu
nu mă sperii
toate vietățile lumii
se adună acum
în fața ei
îmi spăl păcatele
altar din scoici
stele și căluți de mare

mai știi,
noaptea aceea
în vagonul de dormit
din trenul spre C.
timpul s-a oprit
purtam talismanul
din scoici
*stinge lumina ai zis
să privim cerul nopții*

furtună pe mare

3. cafeaua asta
e răncedă
de când o fi
lumea e cu
susu-n jos
zaț
și în cer
și
pe pământ
mă doare stomacul!

4. se urcase pe
 mâna mea
 gândacul ăla negru
 am crezut că e
 un smoc
 de păr
 nu vedeam bine
 frica a fost
 atât de mare
 că am uitat să respir
 și inima
 o luase razna
 gândacul
 a dispărut repede
 în scurgerea
 de la baie
 se făcuse
 mare
 din ce în ce mai mare
 mă înghițea
 în fiecare zi
 mă înghițea
tocmai a fost cutremur: 5,2 grade.

5. *halta docăneasa
 pe zidul părăsit citesc
 nu gazelor de șist!
 sssst!!!
 nu trezi morții!
 spun mereu
 iar mă doare
 stomacul...*

7. lăcomia animalelor
 de pradă
 mușcă din gâtlejul
 victimei
 sparge pielea
 apoi osul
 ochiul rătăcit
 suferă
 se stinge încet
 precum
 lumînarea de
 înviere
 pleoapă
 lipită
 moșii de iarnă
ne dați ne dați ori nu ne dați?
 moșii de vară
 mâncare în vase de lut
 Sâmbăta Morților...

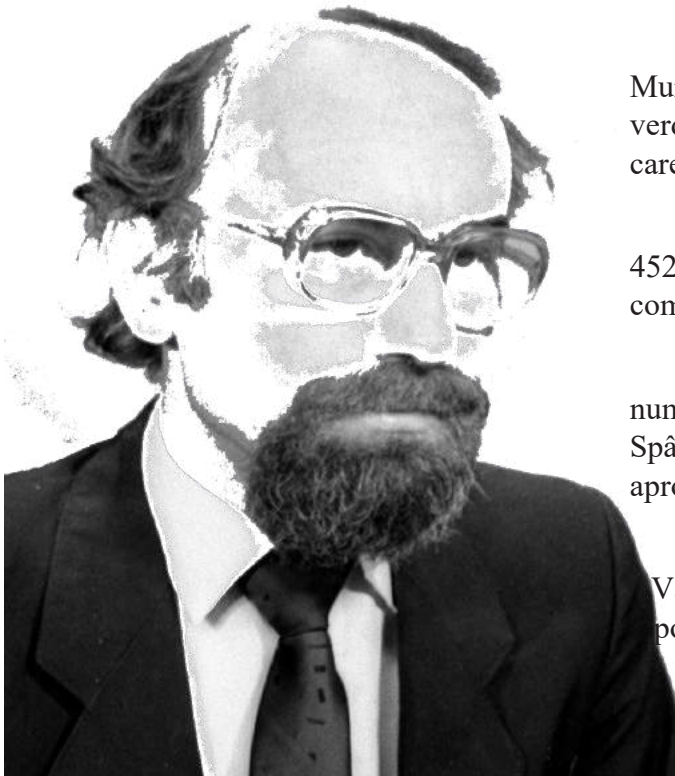
6. ieșire din
 tunelul lung și negru
 mânz la fir
 de iarbă
 cal despicat
 în patru
 fântâni secate
 fulger neașteptat
 cruci secerate
 da,
 îmi fac cruce
 imagine din tren

Până în ultimul fulg al aripilor sale...

Ion Manea

- Ieși la iveală, Agamemnone, blestematele! Nesăbuitule! strigă furios Paris Mumuleanu Baldovin încă de pe holurile ce duceau spre biroul comandantului Bazei 52 din Pădurea de Plopi Eminescieni.

Îi sărise în ochi agitația celor câțiva generali trecând pe lângă el haotic, gata să-l dărâme, dar nu se impacientă, știa cât whisky se bea acolo. Deschise în forță ușa

somtuosului birou și încremeni.

- Sunați la 112! mai apucă să bâiguie înainte de a percepe cu adevărat imaginea care i se arătase în față. Generalul cu 453 stele Agamemnon Arcașu, șeful Statului Major, atârna de candelabru sub un ștreang milităresc nou-nouț.

- Da, domnule primar, vedeți exact ceea ce vedeți! Comandantul nostru și-a încheiat din proprie voință și brusc cariera.

- Dumneata cine mai ești? întrebă Paris Mumuleanu privind absent spre omulețul verde, cu umerii și pieptul copleșiți de stele, care se arătase lângă el.

- Permiteți să raportez: Sunt generalul cu 452 stele Leonida Scutaru, primul adjunct al comandantului.

- Acum tu ești comandantul! Te numesc și-ți ordon: Cheamă fluturii înapoi! Spânzuratul ăsta nebun i-a trimis fără aprobarea mea.

- Nu se poate, domnule primar! Vă mulțumesc pentru numire, dar nu se poate!

- Să se poată!

- Chiar nu se poate! Ce s-a pornit din servere e bun pornit. Nu putem decât să oprim valul doi.

- Mai aveți un val?

- Mai multe, câte vrem noi.

- Dumnezeuule! exclamă Paris. Măcar oprește-le pe alea care mai sunt! Mi-ați stricat toate planurile strategice!

- Am înțeles, să trăiți!

Nu mai avea ce face acolo. Se îndreptă precipitat spre ieșire și răspuse din mers apelului telefonic.

Era Hector, aproape țipând speriat:

- Tiagla ne amenință cu o invazie navală, cu o debarcare în port și cu atacul infanteriei marine, dacă nu oprim fluturii. Am primit chiar acum un ultimatum.

- Nu putem să-i oprim! Agamemnon s-a sinucis, idiotul. Și mai e și armata lui Terente care înaintează spre ei. Stai în Primărie, vin imediat.

Amenințarea venise direct de la Toporr zis și Bunăvreme.

Radarele lui reperaseră namilele fioroase lansate din pădurea Riabilei și se grăbi să ia măsuri urgente. O anunță mai întâi pe Elena Ionescu și apoi trecu la treabă. Sute de camioane militare ieșiră subit din pădurea sa și, ajunse în oraș, distribuite pe toate cartierele și toate străzile, împărțiră, prin niște tineri și fermecători soldați în termen, arcuri cu săgeți.

- Luați-le, ziceau, veți avea nevoie de ele! Fiecare are dreptul la un arc și la o sută de săgeți. Veți primi în telefoane

instrucțiunile de folosire. Trăiască Tiagla!

- Vine războiul? Era întrebarea care plutea în aer.

Oamenii primeau nedumeriți armele și numărau instinctiv săgeților. Erau fix o sută. Bunăvreme nu delapida.

Huruiala înspăimântătoare a dihaniilor lui Agamemnon Arcașu se apropia tot mai mult de oraș. Oamenii priveau fie spre cer, fie spre telefoanele pe care primiseră Alert și instrucțiunile promise. „Riabla ne trimite fluturi ucigași, haideți să-i doborâm!” Li se cerea apoi să tragă cu arcurile și săgețile primite spre fluturii care vor invada cerul de deasupra lor.

- Fluturi? Ce fel de fluturi? De unde fluturi?

- Nu mai întrebați, luați poziții de tragere!

John Iulian Toporr, șeful bazei 53 din Pădurea Zveletele, aflase despre ceata lui Terente încă de la pornirea ei din Piața Primăriei din Riabla, înțelesese imediat gradul înalt de pericol, dar tocmai când să se gândească la convocarea staff-ului pentru a găsi o soluție, auzi în liniștea biroului său o voce de bărbat, joasă și sacadată, care îl atenționa:

- Lasă-l pe Terente să-și facă de cap! Nu te băga! Lasă asta în seama altora! Ai înțeles, Topoarre?

- Am înțeles, dar cine ești tu să-mi dai ordine? zise destul de ferm meteorologul, deși se cam speriasse.

- Vei afla în curând!

Vocea se stinse apoi, cu un clic, cam ca atunci când închizi telefonul.

La Primărie, Elena Ionescu convocase adunarea generală a consilierilor pentru a dezbate pericolul ce se abătea dinspre Riabla și măsurile ce se impuneau pentru apărare și contraatac.

- Nu avem decât o soluție! a strigat popa Creangă. Mobilizare generală! Să înarmăm cetățenii și să invadăm orașul dușman! Riagla trebuie distrusă o dată pentru totdeauna!

- Să nu ne pripim, mai sunt și alte soluții! interveni primarul. Noi avem un plan strategic bine stabilit. Nu vă aruncați spre extremism. Trebuie să fim subtili, domnilor! Să le arătăm că orașul nostru nu de un bărbat este condus, ci de o femeie, cu toată sensibilitatea, cu toată imaginația și cu tot geniul sau! Ale mele, adică.

Elena fusese informată de Bunăvreme despre pregătirea intervenției navale speciale, care îi va surprinde pe dușmani și va echilibra situația frontului, așa că anunță, pe un ton solemn, încheind ședința:

- Vom contraataca pe apă, domnilor! Dacă ei vin din cer, noi îi vom copleși din corăbii. Minunații noștri marinari sunt gata de atac! Îl vom surprinde pe maimuțoiul de Mumuleanu cu o debarcare ca în Normandia!

- Ura!!!!!!!!!!!!!!! se auzi din toate piepturile consilierilor, atât de puternic și reverberant, încât statuia lui Alexandru Ioan Cuza situată în apropiere fu dislocată cu trei centimetri de pe soclul ei, așa cum aveau să stabilească ulterior experții de la Muzeul de Istorie.

Între timp, ceata lui Terente Stelaru

ajunsesse cam pe la jumătatea distanței dintre cele două cetăți și ar fi înaintat și mai departe, cu fluturii deasupra, ca sprjin de aviație, dacă nu s-ar fi petrecut ceva cu totul și cu totul bizar.

Terente, liderul neînfricat, chiar se închină când văzu.

Din înaltul cerului nepermis de albastru la ora aceea, coborî lin pe mijlocul carosabilului un bărbat îmbrăcat într-un palton destul de jerpelit, purtând căciulă cu clape, între care se ivea un barbișon des și neîngrijit; avea cizme de cauciuc peste niște ȋtari pestriți și nu părea deloc deranjat de căldura grea a mijlocului de vară. Îi atârna, până spre asfalt, spânzurată pe umărul stâng, un fel de traistă mare, din pânză, care părea burdușită de o umplutură neștiută.

Un murmur de nedefinită teamă cuprinse mulțimea, unii dădură instinctiv câțiva pași înapoi, călcându-i pe picioare pe cei din spate și simțind în spinări tăișul sau contondența armelor purtate.

Terente Stelaru se mai închină o dată și spuse fără nicio ezitare:

- Poți să cobori dumneata din cerul cerurilor, nu mă sperii pe mine! Eu sunt născut în Comorofca, domnule!

- Vă admir domnule Terente pentru eroism, dar vă rog respectuos să vă întoarceți acasă cu toată omenirea asta nesăbuită! Mai toți au bomba atomică și voi vreți să speriați Tiagla cu coasa și bătătorul de covoare?

- Ete, fâs, să dăm noi bir cu fugiții că așa ne spune o arătare cu traista până la pământ! Ce ai în ea, domnule stafie? O grenadă?

- Acultă, prietene, dacă nu te întorci

chiar acum cu ceata ta războinică, voi slobozi asupra voastră o ploaie cu grindină cât oul de porumbel, calibru 300 milimetri!

- Pe mă-ta s-o bombardezi cu ouă, mă, arătare, nu pe noi, cretinule, o să...

Dar nu mai apucă să termine, pentru că simți deasupra gurii, astupând-o, o mână fină și foarte parfumată.

Iris își potoli aripile, trăgându-le discret în spate și zicând celui care amenința:

- Stai liniștit, fiule, suntem civilizați, ce mama dracului! Cum poți vorbi așa urât cu o ființă divină?

Iris survolase mulțimea înșiruită pe dig și aterizase chiar în spatele lui Terente, privind cu interes spre bărbatul care întâmpinase armata riagleză.

- Și acum, între noi doi, stimate domn! îi zise.

Bărbatul păși spre ea și dădu să-i sărute aripa dreaptă, nu destul de bine ascunsă în spate.

Femeia se feri discret, ar fi vrut să-i zică „Fără dulcegării, colega, suntem personaje importante, de noi doi atârână soarta lumii, să trecem direct la subiect”, dar o emoție copleșitoare o amuți. Văzuse pentru o clipă strălucirea aceea stranie a privirii bărbatului cu traista până la pământ, un fluid emoțional năvalnic porni să circule nestăvilnit prin venele sale albastre, inima se trezi parcă dintr-o lungă letargie, bătând energic, și un sentiment nou, răvășitor și extrem de plăcut urcă până în ultimul fulg al aripilor sale. Se îndrăgostise.

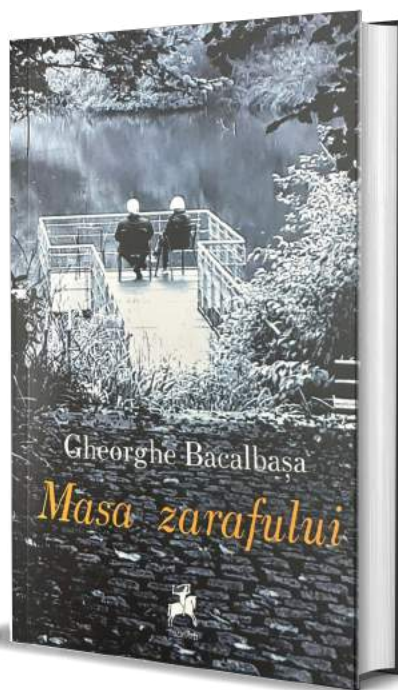
Răftulescu

Răftulescu

Sunt omul copac
În răspăr altoit
Ce rodește bogat
Dar cu fruct otrăvit
Când miruit
Când înfrânt
Cu piciazele-n cer
Și coroana-n pământ

Gheorghe Bacalbașa - Omul copac

Hic sunt leones...

Când eram mic,
seara, înainte
de culcare,
așteptam să aud
cățelul pământului.

Îmi zicea tata
să tac,
să pun capul
pe pernă
și să-l ascult
cum latră.

Adormeam mereu
înainte
și mă trezeam
supărat
că n-am putut
să îl aud.

Chiar și acum
uneori,
din ce în ce
mai rar
în ultima vreme,
îl caut
cu urechea
strâns lipită
de pernă,
dar tata
nu mai este
și, fără el,
lătratul cățelului
pământului

Adrian Zăinescu

n-ar mai avea
nicio noimă,
chiar dacă
l-aș auzi.
Ațipesc
cu un zâmbet trist,
gândindu-mă
că tata a reușit,
chiar și de dincolo,

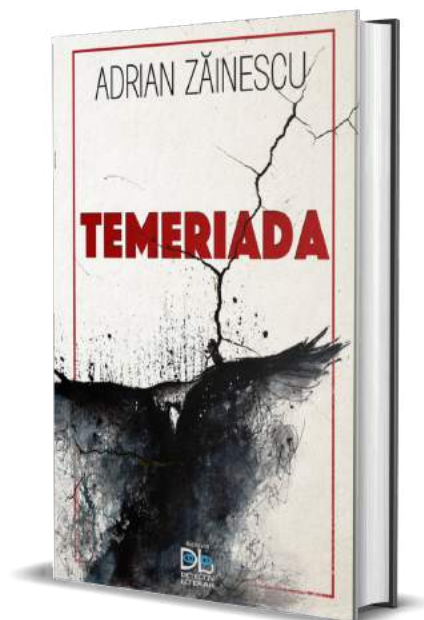
să mă adoarmă
și de data asta.

Iar în timp
ce eu visez,
câinele urlă amarnic,
jelindu-l pe tata
care nu-l mai aude...

Pete de cerneală

Rorschach
 îmi arată caietul
 în care,
 prins între două coli,
 se zărește
 ceva negru,
 ca o pată mare
 de cerneală
 strânsă între
 pulpele colilor.
 Marea Neagră,
 îi zic imediat
 și el își notează ceva
 într-o agendă.
 Deschide apoi caietul
 la un alt desen,
 de asemenea negru,
 iar eu mă grăbesc
 să-i răspund:
 marea.
 Și o țin tot așa
 chiar și când
 îmi arată fereastra,
 vântul, ploaia,
 norii, pereții mucegăiți,
 problemele de acasă,
 facturile,
 fluturașul de salariu,
 radiografiile,
 scrisoarea ta de adio.
 Marea, marea,
 marea,
 mă grăbesc mereu
 să-i zic,
 marea, mă mir
 că tu nu o vezi,
 se zărește atât de clar,
 degeaba mă notezi
 în agendă,
 degeaba dai din cap
 a îngrijorare,

până și pe chitanța
 pe care ți-ai scris
 onorariul
 tot marea se vede.

După fiecare
 răspuns,
 notițele lui
 din agendă
 iau chipul meu
 sub forma
 unei întunecate
 pete de cerneală
 pe care
 o presează puternic,
 arătându-mi ușa.
 Marea,
 îi răspund
 fără să mă întrebe.

Oare ce-or vedea
 ceilalți
 în planșa aceasta
 cu toate gândurile mele
 presate
 între două coperte?

Cântec de foc și dor pentru diasporă

Adi G. Secară

O voce lirică relativ nouă se aude în spațiul cultural al Dunării de Jos, îmbinând tradiția cu noul. Despre cartea de debut a părintelui Ionel Rusu (Doctor în Teologie, autor al monografiei „Viața și opera părintelui Constantin Galeriu”, publicată în 2014), „Cădind miresme...”, ajunsă la a doua ediție (debutul propriu-zis a avut loc în 2017; și ne referim aici la beletristică, nu la lucrări de specialitate!), am scris cu alt prilej, unde am observat și o anume căutare (a Stilului), „îmbrățișată” de corul vocilor credincioșilor și îngerilor, într-un spațiu al Credinței autentice.

Pentru început, câteva amănunte despre scriitor: născut la 5 septembrie 1969, municipiul Tecuci, (părinți: Nicolae și Gherghina), absolvent al Școlii Gimnaziale „Sfântul Stelian” din comuna Umbrărești (1984), absolvent al primei trepte a Liceului nr.1 „Spiru Haret” din Tecuci (1986), absolvent al Seminarului Teologic „Chesarie Episcopul” din municipiul Buzău (1991), absolvent al cursurilor de teologie pastorală ale Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din cadrul Universității București (1995), licențiat în Teologie (1995), absolvent al cursurilor de masterat, secția Teologie Practică ale

aceleiași facultăți, Magister în Teologie (1996), absolvent al cursurilor de doctorat din cadrul Universității din București și a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu (1999 - 2009), doctor în Teologie, cum spuneam și mai sus, are „în palmares” și alte lucrări de beletristică, dar nu numai, din care amintim Un râu pe bolta rusalimă, 2018; Pe aripile credinței, 2018; Bucură-te, pământ românesc!, 2018; La noi, acasă!, 2019; Gânduri de strajă, 2019; Stări de urgență, 2020; În alertă, 2020; volumele de predici Cuvântări pentru suflet I-II, 2019, volumele de tablete pastorale De la creștini adunate I-II, 2019. Actualmente este preot slujitor la parohia „Sfânta Ana” din Galați, cetățean de onoare al comunei Umbrărești de la 01.07.2018, căsătorit cu doamna Aurora Rusu, tată a doi copii, Alexandra și Flavian.

Volumul „Întoarce-te” este dedicat diasporei și, implicit Anului Internațional al acesteia, 2021, distinsa poetă din Tecuci Eleonora Stamate observând în prefață: „Fiind anul mondial al diasporei, poetul este plin de entuziasm și empatie, plin de vervă și trăire aleasă. Mobilizator și dinamic, dânsul stă de vorbă cu tinerii satului, pe care îi cunoaște, așa cum le cunoaște și familiile. Drept pentru care îi vrea acasă alături de comunitatea îndrăgită. Știind că acești

membri ai comunității s-au îndepărtat de rădăcini, întoarcerea acasă cât de târzie ar fi, va fi benefică și necesară!”

În fapt, poetul Ionel Rusu se adresează tuturor românilor care au plecat, din diverse motive, din patria-mamă sau patria-tată, ca să nu spunem patria-matria-părinte, cu un patos care ne aduce aminte de mari poeți români din secolul al XIX sau al XX-lea: „Ești așteptat la masă,/ În satul tău pustiu.// Să te întorci în țară,/ La ceasuri moi de seară,/ Te rog, pentru a mia oară,/ -Vino, măcar la primăvară!// Să te întorci în dimineți,/ Ca barza chioară prin livezi,/ Și dorul să te prăpădească,/ Măcar în prima zi de vară.// Iată cum ninge cu petale de flori/ Pe covorul neobosit al ierbii/ Care sărută Epitaful Domnului pus în mormânt ...// Să te întorci măcar la Paști,/ Te-ntâmpină ai tăi cu pască, cozonaci,/ Și-s lacrimi pe obraz.../ Întoarce-te până-n Crăciun/ Să guști cu binecuvântare/ Turte-n Ajun ...”.

Elemente de sociologie, teologie și morală dau notă aparte textului, uneori mesajul părând a fi dur, prin tăierea frazei urmărindu-se atragerea atenției: „Să te întorci acasă,/ Până nu-i prea târziu,/ Ispitele te sapă.” Deseori „glasul” pare a fi al bunicii sau bunicului care a rămas „la baștină”: „Să te întorci, e bine, și de sărbători,/ Odată cu cocoșul cel vioi ce strigă-n zori:/ Sculați-vă!/ Să întâlnești colindători/ Sub fulgi căzând.../ Sau să te-ntorci la Sânt’Mărie/ Când dau în pârgă strugurii din vie./ Să te întorci și pe la toamnă/ Să te înfrunți cu frații din pastramă,/ Să te îmbeți cu must,/ De bucurie!/ Mai bine, vino, vara, în amurg,/ Când grâu-i legănat în vânt/ Ca un copil la sân/ De mamă...”.

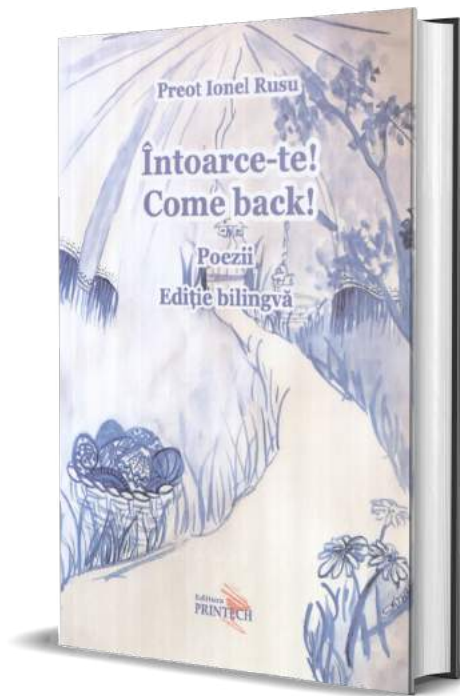
O dragoste de neam cum rareori este pusă în vers transparent, nominalizările fiind, evident, simbolice, iar duritatea exprimării („ai dezertat”!) este îndulcită de dorul de foc: „Să te întorci regește,/ Când vântul se întetește,/ Și-ți suflă împotriva,/ De nu mai

ai lumină./ Să te întorci cu mari nădejdi,/ Cu greierii ce prevestesc printre poieni/ Alaiul toamnei ...// - Ioane, vin’ acasă/ Cât îi soare,/ Să nu te răzgândești/ Sub cetini mari de ploaie!/ -Vasile, vin’ acasă prin furtuni,/ Ulița-i plină astăzi de păgâni!/ Întoarce-te, acasă, Gheorghe, din străini/ Că oile de lup pășună lângă stâni!/ -Marie, hai acasă, urlă vântul!/ Să mai săruți,/ știi oare, tu, pământul?! Întoarce-te acasă-n promoroacă,/ Pe-al tău pământ cu mantii de zăpadă./ Să vă înturnați acasă dup-atâția ani/ Cum fug cocoșii cu frică de hultani.// -Hai, vino iar acasă, Ioane,/ Cu dragoste și cu durere,/ Pământul românesc ți-o cere,/ Ar fi o sfântă mângâiere/ Pentru toți./ Să te întorci definitiv în bățatură,/ Să te întorni de unde ai dezertat,/ Și ai părinți de-nmormântat./ -Ioane, ai femeie de-ajutat/ Și mulți copii de alintat./ -Vasile, ai femeie de iubit/ Și scumpe-odrasle de-ngrijit./ Tu, Gheorghe, ai grădina de plivit/ Și buruieni cât gardul de prășit.// Veniți, Ion, Vasile, Gheorghe și Maria,/ Că pâinea are gust și-n România/ Alături de părinți și frați.// Să te întorci în țară/ Cu zânele de primăvară/ Și molcome lalele să-ți zâmbească/ Dincolo de mareața glastră/ În cerdac./ Să te întorci la cumpăna de la fântână/ Ce îți ura întruna: „noapte bună”,/ Întoarce-te la horele din sat/ Ce se jucau în duminici pe înserat/ Când luna se găta pentru trezit din car.”

Cum spune postfațatoarea prof.dr. Mariana Anton, „Într-o lume mistuită de modernitate și pragmatism, cuvintele atent alese de preotul Ionel Rusu izvorăsc dintr-o iubire profundă pentru rădăcinile sale. Românismlul curat străbate fiecare pagină ca adevărate dangăte de clopot ce cheamă întru recuperarea noimei. Însemne ale harului, aici materializat în rugă sinceră cu virtuți tămăduitoare, versurile sunt pietre la temelie firescului, zămisind tulburătoare reflecții și îndemnuri către regăsirea speranței în duh.”

Lucid, atent la „sfintele ruine”, părintele Ionel Rusu „traduce” în limbaj de baladă realități (ale societății care poate fi prea de consum dacă o iei „în serios”): „Întoarce-te la firele de iarbă/ Care-au zăcut sub păguboasa iarnă./ Întoarce-te la masa de bucate,/ Nu pregeta să-ți faci dreptate,/ Să dai și să primești iertare,/ La lumea mică și la lumea mare,/ Că te-ai desprins atât de mult/ De casa-ți țărănească, cea de lut,/ Și-i gârbovită pe țărâm/ De friguri și de frici prospere ...” Se naște un Walt Whitman neaș, atent la ecologia... sufletului? Se prea poate!

De menționat și ilustrațiile deosebite ale Sorinei Fădor Vădeanu, complementare unui text epistolar care poate fi trimis, fragmentar sau în întregime, oricărei rude de-ale noastre, „rătăcite” (sau care nu s-a rătăcit deloc, cinstind neamul și acolo unde s-a stabilit!) sau „întârziate” prin Europa, America, Asia, Australia, Oceania sau, cine știe, Antarctica!

revista dunărea de jos

Răftulescu

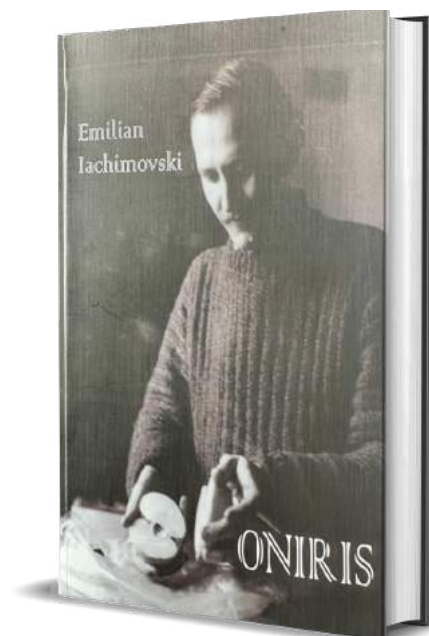

Răftulescu

Simt pe limbă gustul nisipos
și amăreala sidefată, a scufundării.
Nu scap de izul greu al rătăcirii.
Nu pot spăla rufăria asta
a neputinței de a mă întoarce.
Sunt pierdut în uterul așteptării.

Tu, cititor în vise și în mări!
Du-mă pe pietrele cubiceale Cetății,
să mai privesc marea fâlfâind pe trotuar,
ca fusta verde de catifea a
domnișoarei de la Școala de Muzică...

46 - ONIRIS

17

Eu, pasărea

Violeta Ionescu

În 2022, a apărut la Editura „Stef” din Iași cartea de poezie a talentatei poete VALENTINA TECLICI, stabilită în Noua Zeelandă, cunoscută în România pentru activitatea ei literară – întâi bibliotecară la Galați, apoi redactor la editurile Porto Franco din Galați și Oscar Print din București, cât și pentru cărțile publicate în țară, ca membră a Uniunii Scriitorilor din România. În Noua Zeelandă a continuat să scrie, să publice, să frecventeze un cenaclu literar activ și să încurajeze poezii - atât din România, cât și din Noua Zeelandă - prin volumele publicate de ea în colaborare, ca un pod de flori și de cuvinte între cele două lumi.

Cartea „păsării” Valentina Teclici este o poveste despre desprinderea ei de pământ, despre zborul ei avântat spre înalțuri, despre vobelele zborului ei dintre noapte și zi, dintre o viață și alta, dintre o ființă și alta, dintre un continent și altul, dintre o emisferă și alta...

Valentina este o pasăre cu o aripă săgetată, așa cum mărturisește în „Zbor”, care n-a uitat totuși să zboare „albastru”: „o pasăre închisă într-o „colivie cu ferestre deschise/ ca un colier la gâtul lunii”, care visează libertatea ca pe o stare de spirit, o pasăre închisă în trupul ei, dar cu spiritul liber, la fel de liber ca săgeata care i-a

străpuns aripa...

Valentina scrie, căutându-se pe sine, lăsând lumii libertatea de a privi aceasta căutare. Și spune cu tărie că iubește albastrul, că se identifică cu el: „*identitatea mea e albastru*” („Identitate”). Albastru este culoarea cerului, a casei păsării, a drumului străbătut de ea, a căutărilor ei.

Valentina crează realitatea care o crează: „*Și mă închin cu umilință/ evlavie și dragoste/ în fața transformării și trecerii*” („Picătură sunt”). Pendulând între trecut, prezent și viitor, ea trăiește acum într-un univers exotic, de care se simte atrasă aproape fără să-și dea seama („Port în mine umbre multicolore”): „*În altă viață am locuit/ într-o grotă umedă/ lăcaș săpat în stâncă/ într-un palat și o marae*” (explicând că *marae* este „casa tradițională a maorilor pentru întâlniri”). În altă viață poate a fost „*stejar, busuioc, panteră, cocor, libelulă*” cu care dorind să revină la matcă, se contopește în zbor...

Singurătatea ei se înrudește în toate modurile posibile cu „singurătatea florii de colț”, ea însăși fiind „*mister în mișcare*” („Încă învăț”). Prietenă cu pădurea „... *consilierul meu de încredere/ la care merg fără să bat la ușă*” („Energia vieții”), acolo este locul unde ea se descoperă, descoperind „*catifeaua umedă/ la tăpile ferigilor*”.

Și totuși, spune ea, „Mă trag rădăcinile”... „*copacului ce sunt/ crescut dintr-o sămânță daco-romană*”. Cât de departe ar fi, ea simte „*adierea doinei de dor*” ca un leagăn în care a crescut și scrisul ei se face punte între lumile de acolo și de aici.

Simte fantoma orașului natal și declară răspicat: A plecat, dar nu definitiv”. Nimeni nu pleacă definitiv atâta timp cât are amintirile cu sine, „*amprentele inimii, fantome în oglindă*”.

Valentina scrie o poezie care o vindecă de angoase, o justifică și o întregește. Hora și sârba aduse cu ea în Mările Sudului, dansul lor, „Galben balsam de vindecare” sunt leac pentru sufletul ei. De fapt, în tot capitolul „Portativul dorului” se simte acest liant între o vârstă și alta, între trecut și viitor, între o lume și altă lume.

„Ora albastră, unică verigă” este o adresare către prietena iubită rămasă departe, printre primele ei amintiri, o încredințare că dincolo de distanțe există o „*oră magică*”, neapărat albastră, în care minunile se întâmplă, cei care se caută se regăsesc, se văd, se aud, se simt mai ales: „*ora magică ne-a deschis caseta amintirilor/ plină de albastru de Huși, albastru de Vaslui,/ albastru de Napier/ binecuvântate de spațiul,/ timpul și iubirea fără limite*”.

Și vine... „Mărțișor” ca o zi de primăvară românească în toamna sudului, o zi de sărbătoare care întregește amintirile ca niște talazuri care bat repetat malurile. Pentru cei de lângă ea, mărțișorul este o tradiție oarecare, iar ghiociei niște flori pe care le-au văzut doar în picturi. Dar Valentina, care știe cum arată ghiociei adevărați, îi vede... în spuma valurilor în care se scaldă: „*spuma oceanului este un lan de ghiociei fremătând/ Mă scald în ei și-i prind franjuri în păr*”... „*Dansez în lanul cu ghiociei*”... „*înțelegă doar de oceanul/ pe care-l iubesc până la*

durere/ și care mă renaște până la moarte”.

Frumoase sunt și călătoriile sale amintite aici: „Continuu ades să vâslesc prin Grecia/ în corabia muzicii și a amintirilor” („Mă las călătorită...”).

Fiecare poezie din „Prisma iubirii” este un poem al dragostei eterne, fără început și fără sfârșit, doar zbor înalt spre ce a fost și poate va mai fi: „*M-am logodit în sfârșit/ cu tăcerea broaștei țestoase/ cu-nțelepciunea bufniței/ urmând frenetic pe cărările nopții/ umila candelă, perpetuă iubirea*” („M-am logodit”). Sau în „Tangou argentinian” unde se simte ritmul pasional al muzicii care apropie: „*M-ai strâns la piept adânc și enigmatic/ în langurosul ritm sălbatic*”...

Nimic nu dispăre, nimic nu se pierde, căci „*Doar moartea ne poate lua amintirile/ dacă nu le-am țesut pe geana nopții*”. („Doar moartea”).

O picturală imagine despre culori și păsări ne dezvăluie ea, „pasărea” Valentina, în „Carusel”: „*Pictorul a pictat păsări/ tot felul de păsări/ în primul stadiu al nebuniei*”. Este vorba de un creator anume care picta „*dând sens propriei sale vieți*”.

Plină – ochi de albastru – până și coperta cărții este tot albastră – Valentina ar fi dispusă să-l pună și la vânzare („Troc”): „*Hai, cumpără puțin albastru/ subtil precum cerneala îngerilor*”... Deci vedeți că nu e un albastru oarecare, e chiar pană de înger...

Într-un ultim capitol, „Intersecții”, revine la tradiția maori, impresionată de felul cum se salută ei dimineața, „*cu fruntea lipită de frunte*” (Hongi, respirația vieții”).

Valentina nu răspunde numai inimii sale, ci și pune întrebări. O întrebare mare, cât planeta Pământ, care sună așa: „Cum arată pacea în timp de război?” este urmată de multe alte întrebări: „*Ca un porumbel înroșit de sângele victimelor?/ Ca un copil confuz, obosit de plâns și fără adăpost?/ Ca o fiară sălbatică înfricoșată de focul*

exploziilor?...” și multe altele precum: „Ce rol joacă pacea pe scena politică lumii/ în timp de război?/ Un rol mare, unul mic, sau nimic?” („Întrebări”). Cred că aceasta e cea mai implicată poezie în realitatea imediată, pe care „pasărea” Valentina o scrijelează aici ca pe un semnal de alarmă.

O poetă matură, profundă și responsabilă, așa cum mi-am dorit eu mereu în sinea mea să devină Valentina pe care am cunoscut-o în tinerețile noastre, a scris și poezia de încheiere „Eu, pasărea”, din care merită să redau aici câteva versuri memorabile: „*Eu, aici, nemișcată, în cadrul ușii/ Ca un tablou de Rembrandt/ În care intru și ies/ În și din propria-mi viață*”... „*Nemișcată în cadrul ușii/ Cu valiza sufletului pregătită de drum/ Înăuntru sau afară?*”...

Ar mai fi multe de spus, dar poezia Valentinei merită citită, nu povestită. Așa că... închideți toate ușile și ferestrele lumii dinafară, așezați-vă comod în hamacul visurilor voastre și citiți-o cu atenție... până prindeți aripi.

Răftulescu

Răftulescu

din toate îți vine să și râzi
el contabil într-o colonie de fluturi
a ieșit
o teorie închegată a scăderii

acum nu mai putem face nimic
cu gura spurcată de axiome
a profetului

și-n vecinătatea veninului
de acum marile sisteme
scâncesc înduioșător
și tăietura de aur în lume
chiar sângele.

Mircea Măluț în lume chiar sângele

Femeile în viața Galațiului (I)

Vera Atkins-legendă a spionajului mondial

Gheorghe Felea

Unul dintre proiectele mele preferate a fost publicarea *Dicționarului personalităților feminine*, născute în urbea de la mila 80 a Dunării. Pentru realizarea acestui obiectiv, am fost stimulat, printre altele, și de faptul că ponderea femeilor în populația județului Galați (din totalul de 622.936 locuitori, 313.918 sunt femeii (50.08%) față de 309.018 bărbați (49.92%) nu se regăsește în frecvența și volumul aparițiilor din publicistica locală. Când am demarat pregătirea apariției volumului eram deja preocupat care dintre personalitățile feminine gălățene urma să deschidă seria medalioanelor: Elisa Leonida Zamfirescu, Smaranda Brăescu, Adela Leonida Paul, Maria Manoliu, Hortensia Papadat-Bengescu, Cocuța Conachi-Vogoride etc. Prezumpțiile inițiale au fost spulberate iar derularea proiectului s-a făcut sub alte auspicii, prima apariție din serial având un alt protagonist. Doar titlul serialului a rămas același, cel sugerat de una din lucrările inegalabilului N. Iorga, *Femeile în viața neamului nostru* (1911).

Primele semne ale imprevizibilului au apărut în timpul unei excursii făcută în Anglia de sud-vest, care viza vizitarea unor locuri misterioase: sanctuarul de la Stonehenge, ipoteticul loc de înmormântare

al regelui Arthur, Glastonbury, precum și pitorescul Cornwall, ținutul plin de mituri, de la pietre sacre de vindecare (Nancledra) până la sirene (Zennor). De fapt, Zennor-ul, un toponim care provine de la numele cornish pentru Sfânta Senara, a fost primum movens pentru interesul de a cunoaște cât mai multe despre o ființă la fel de misterioasă ca și situl megalitic Zennor Quoit. Nu despre Sf. Senara, cunoscută ca Sirena din Zennor este vorba ci despre o altă sirenă din Memorialul Verei Atkins, amplasat în curtea bisericii. Ghidul local ne-a informat că ofițerul de informații Vera Atkins a fost incinerat, după moartea sa, iar cenușa s-a împrăștiat în curtea bisericii. Placa memorială, împărțită cu fratele ei Wilfred / Wildfred Rosenberg, denumit mai târziu Guy Atkinson are inscripția: „Vera May Atkins, CBE Légion d’Honneur Croix de Guerre”. Evident, atunci, numele Vera Atkins nu-mi spunea nimic, deși ghidul a relatat în detaliu despre cariera ei ca agent SOE – Special Operations Executive --sau, mai pe românește spus, Serviciul de Operațiuni Speciale, instituție creată de însuși Churchill. În această calitate, Vera Atkins a trimis 470 de agenți, inclusiv 39 de femei, în spatele liniilor inamice, pe teritoriul francez ocupat de germani. Ulterior, am aflat că Vera Atkins i-a inspirat și pe realizatorii de film, devenind Miss

Money Penny într-un film cu James Bond și, de asemenea, personajul principal din filmul lui Genevieve Simms Into the Dark. Jan Fleming, colegul ei de la SOE și autorul celebrului James Bond, o descria astfel: „în lumea spionajului real, Vera a fost șefa” Mai mult decât atât, se pare că el a folosit-o ca sursă de inspirație pentru Money Penny, secretara devotată a lui M, șefa și mai nou șeful lui Bond. Ipoteza, deși neconfirmată oficial, este totuși suficient de plauzibilă, căci Fleming a fost coleg de serviciu (deși în departamente diferite) cu legenda spionajului mondial.

O altă surpriză am avut la Londra, în timpul unui study-tour, când unul dintre experții CFBTY, aflând că sunt român, mi-a declarat că a avut și el o rudă originară din România. Stupoare! Ruda, nu era nimeni alta decât... Vera Atkins. Atunci am aflat că aceasta se născuse la Galați și că își petrecuse copilăria și adolescența în high life-ul bucureștean. Mărturisesc, deși citisem mult despre Maria Bălan, Mata Hari a României, Martha Bibescu, Elena Lupescu, Maria Tănase ori Veturia Goga, femei care au împletit viața lor cu acțiuni de informare și spionaj, despre gălățeană Vera Atkins nu dețineam nici măcar informații minime. Deși mă documentasem, mai ales, asupra scriitoarelor, artistelor, jurnalistelor, personalităților mișcării feministe care au contribuit la dobândirea de drepturi politice, culturale, economice și sociale pentru femei: Calypso Botez, Alexandrina Cantacuzino, Eleonora Stratilescu. Elena Maissner, Maria Buțureanu.etc totuși, despre legenda spionajului mondial, nimic. M-a scos din încurcătură domnul Alexandru Popescu, cercetător științific la Institutul de etnografie și folclor al Academiei Române, apoi atașat cultural al ambasadei României în Germania (1992-1996), în Austria (1997-2002), în Finlanda (2003-2006). Alexandru Popescu

este autor a peste 22 de volume, a colaborat la realizarea a 7 lucrări colective și a semnat peste 40 de studii apărute în țară și peste hotare. (Germania, Austria).

Lucrările sale despre spioni și servicii secrete mi-au oferit clipe de încântare și, de aceea, recomand unele din lucrările acestui veritabil Sherlock Holmes al genului: *Academia secretelor. Intelectualii și spionajul, O istorie universală; Agenții mărturisii. Diplomații și spionajul. O istorie universală; Frumoasele agente. Femeile și spionajul. O istorie universală; Dicționar universal al spionilor; Cinci milenii de război secret. O enciclopedie a spionajului; Biografiile secrete ale spionilor. Viata personală a agenților; Marea mistificare. Adevăratele legende ale spionilor.*

La această bibliografie minimală mai adaug și o altă lucrare inscriptibilă în domeniul de interes al temei: Marcu, George-*Femei de seamă din România : de ieri și de azi*;- București: Meronia, 2017. De asemenea, menționez traducerea a două cărți care o au ca eroină: „*Vera Atkins. Povestea celei mai importante agente secrete originare din România din al Doilea Război Mondial*“, de William Stevenson (Ed. Polirom, 2014), și „*Secretele Verei Atkins. Povestea unei românce spion în al Doilea Război Mondial*” de Sarah Helm (Ed. Litera, 2014).

Vera Atkins s-a remarcat în timpul celei de-a doua conflagrație mondială fiind o personalitate puternică, dar mult prea misterioasă. Foarte puține lucruri se știu cu privire la viața ei personală, în afara unor flirturi care nu s-au concretizat în căsătorii. Vera nu a ținut jurnale și a compus scrisori numai atunci când a fost strict necesar. Nu a avut confidenți și și-a ascuns cu atâta dibăcie fotografiile, încât pe net nu am găsit nimic... Și totuși numele Verei a avut o mare notorietate, poate și din cauza interesului

manifestat față de protejării și mai ales protejatele sale. Despre ei au apărut cărți și s-au turnat filme, la care Vera Atkins a lucrat în calitate de consultant, evitând însă să dezvăluie mai mult decât era cazul. Și cum o bună parte din documentele referitoare la cel de-al Doilea Război Mondial sunt în continuare secretizate, viața Verei rămâne învăluită în mare măsură în mister.

Așadar, Maria Vera Rosenberg s-a născut în 1908 la Galați și deși și-a trăit copilăria și o parte din tinerețe în România, ea nu s-a manifestat ca o „româncă”. Atunci când a fost întrebată cum de s-a născut la Galați, ea a răspuns „Presupun că din cauză că mama se afla acolo la acel moment.” De fapt, strămoșii ei din partea tatălui erau evrei germani, iar mama ei era englezoaică get beget. Tatăl Verei, Maximilian (Max) Rosenberg, se născuse la Kassel, în Germania, în anul 1874, ca fiu al unui negustor evreu prosper. Max a plecat la Hamburg pentru a studia arhitectura, dar în 1892, când Hamburgul a fost devastat de o epidemie de holeră, a pornit spre Africa de Sud, unde a fost susținut de un om de afaceri potent, Henry Atkins.

Bunicul pe linie maternă al Verei, Henry (anterior Heinrich și înainte de aceasta Hirsch Zvi) Etkins, se născuseră la Gomel, în Ucraina actuală, de unde a emigrat la Kimberley, unde s-a ocupat cu furnizarea de stâlpi de susținere pentru minele de diamant din Africa de Sud. S-a întors cu soția la Londra, unde în 1881, a venit pe lume Hilda, mama Verei. Henry a revenit însă curând în Cape Town și și-a sporit averea, împrietenându-se cu Cecil Rhodes.

La vremea când tatăl Verei, Max Rosenberg, a ajuns în Africa de Sud, Henry Atkins era un patron influent. Max s-a logodit cu fiica cea mare a lui Henry Atkins, Hilda, iar căsătoria s-a oficiat la Londra, în 1902. După aceea cuplul s-a întors în Africa

de Sud, unde s-a născut, în 1905, primul lor copil, Ralph, fratele cel mare al Verei. Războiul anglo-bur a produs o răsturnare de situație și Max și-a pierdut averea.

Între timp, doi din cei trei frați ai lui Max au pornit o afacere de exploatare a lemnului din Bucovina iar cheresteaua era încărcată pe vase în porturile de pe Dunăre, de unde era exportată către Rotterdam. Treburile mergeau bine, așa că Max a venit în România și a preluat agenția de shipping de la Galați și Constanța. Așa se face că mama Verei „s-a întâmplat” să se afle la Galați la momentul nașterii.

La momentul venirii pe lume a Verei, Max Rosenberg își refăcea cu rapiditate averea pierdută în Africa de Sud și curând și-a deschis propria agenție de shipping, prin intermediul căreia transporta cheresteaua tăiată în gaterile fraților săi. A început să contracteze noi împrumuturi pentru a construi șantiere navale la Galați și Constanța. Până în 1908, anul nașterii Verei, familia a putut adopta stilul colonial luxos care predomina la acea vreme în rândurile comunității de expatriați din România.

După Primul Război Mondial tatăl Verei și cei doi unchi ai ei au hotărât să revină în România. O bună parte din ceea ce realizaseră ei înainte de război fusese distrus, șantierele navale și gaterile fuseseră rase de pe fața pământului. Pentru Max, întoarcerea în România a însemnat să pornească iar de la zero, la aproape cincizeci de ani.

Când a împlinit cincisprezece ani Vera a fost trimisă în Elveția, la una dintre cele mai exclusiviste școli terminale din Lausanne, Le Manoir, unde a deprins „lucrurile esențiale și și-a perfecționat engleza. Germana o vorbea oricum în familie și desigur, știa și românește. A urmat apoi cursurile unei alte școli terminale, Montmorency, la Paris, unde s-a familiarizat cu limba și civilizația franceză.

În 1932 Max Rosenberg a fost din nou nevoit să-și declare falimentul, marea criză economică mondială contribuind la această situație nefericită. Întrucât se și îmbolnăvise grav, s-a internat la sanatoriul Purkersdorf din Pădurea Vineză, unde a murit în toamna aceluiași an.

Unchii Verei își stabiliseră reședința pe Valea Uzului, unde își construiseră în anii 1920 o fabrică de cherestea iar pentru Vera a devenit a doua casă. Unchii ei organizau picnicuri extravagante, cu vânatoare, pescuit, jocuri de societate, mâncare, băutură și dans, ocazii la care erau invitate persoane importante, printre care și ambasadorul Germaniei la București, contele Friedrich Werner von der Schulenburg, cu care Vera ar fi avut o idilă. (Ulterior acesta avea să fie numit ambasador la Moscova. A fost executat prin spânzurătoare, după complotul eșuat din iulie 1944 împotriva lui Hitler). De la el Vera a obținut informații despre atmosfera și intrigile din cercurile înalte de la Berlin și Moscova.

Întrucât mama Verei, Hilda, avea banii dăruți de tatăl ei, Henry Atkins, bogatul om de afaceri sud-african, a trimis-o pe Vera la renumitul Triangle Secretarial College din Londra pentru a urma un curs de stenodactilografie. În mod surprinzător, Vera a ales să revină în România și să rămână aici încă șase ani. A lucrat mai întâi ca secretară pe lângă reprezentantul polonez al unei mici companii americane de petrol, Vacuum Oil. Se simțea bine la București, unde frecventa restaurantul Capșa și barul Melody, juca golf și bridge la club, asista la spectacole și prelegeri și se distra de minune. Vera se simțea în largul ei în lumea interbelică frenetică și cosmopolită a Bucureștiului. Se bucura de sprijinul unor protectori influenți, precum Bill Rogers, decanul comunității de expatriați. A cunoscut persoane interesante și potente, oameni de afaceri, diplomați sau

jurnaliști. Evident, o bună parte din ei erau și spioni. Printre aceștia se număra și atașatul comercial de pe lângă ambasada britanică și totodată angajat al MI6, Leslie Humphreys. Montague „Monty” Chidson, un alt spion al MI6 la București, era și el un admirator fervent al Verei.

În 1934, la vârsta de douăzeci și șase de ani, ea și-a găsit o slujbă mai bună, în calitate de „corespondent străin” pentru Pallas Oil Company. Jobul i-a oferit Verei acces la informații cu privire la industria petrolieră și prin deplasările frecvente, îi oferea lui Humphreys date secrete referitoare la politica economică a Germaniei în regiune.

Totuși, în 1937, Vera și mama ei au decis să plece din România și în octombrie au ajuns la Londra. Primii trei ani petrecuți de Vera în Anglia au fost dificili iar unul din primele lucruri pe care le-a făcut la sosirea la Londra a fost să se prezinte la secția de poliție pentru a obține certificatul de înregistrare ca cetățean străin. În încercarea de a-și ascunde originile evreiești și-a luat numele de fată al mamei – Atkins –. De menționat că abia în februarie 1944 a reușit să obțină cetățenia britanică. Surprinzător, având în vedere statutul ei de cetățean străin, Vera călătorește, făcând mai multe excursii în Elveția, „la schi”, unde l-a cunoscut pe Dick Ketton-Cremer, cu care a avut o idilă, nici ea concretizată, căci Dick se înrolează în RAF și moare în luptă, în 1941.

În februarie 1941 Vera susține un interviu la Operațiuni Speciale britanic (SOE) și a primit imediat slujba. SOE fusese creat în toiul panicii din iulie 1940, când înaintarea lui Hitler în Europa părea de neoprit. Pentru a oferi o ripostă imediată, la inițiativa lui Winston Churchill, adept al războiului de gherilă, s-a înființat SOE care urma să poarte un război secret: să construiască și să organizeze o armată de

rezistență alcătuită din popoarele din țările ocupate de nașiști.

Fără a dispune de sprijin logistic și beneficiind doar de aportul a câtorva specialiști cu experiență, SOE a pornit să recruteze oameni. În februarie 1941, SOE încă se mai zbătea să își înceapă activitatea.. Așa se face că în primăvara anului 1941 prioritatea numărul unu a SOE era de a trimite agenți britanici pe teren. Potențialul unei insurgențe civile putea fi evaluat numai de către oameni special antrenați și aflați la fața locului. După ce acești oameni începeau să își organizeze celulele de gherilă, se putea trece la parașutarea de arme și provizii către luptătorii din Rezistența Franceză.

În aprilie 1941 Vera a devenit secretară a lui Buckmaster, șeful Direcției „F” (Franța), însă curând a căpătat sarcini administrativ-organizatorice mult mai importante iar spre sfârșitul războiului a devenit „cu adevărat cea mai puternică personalitate din cadrul SOE.” Nu a lucrat niciodată pe teren, ci a coordonat pregătirea a peste 400 de agenți secreți – bărbați și femei – parașutați în Franța. Cunoștea fiecare misiune secretă în parte, se ocupa de fiecare agent de teren și era singura responsabilă de problemele personale ale fiecăruia dintre „prietenii” ei, așa cum îi numea. Pe majoritatea îi conducea ea însăși la aerodrom atunci când plecau în misiune. Întreținea relații foarte strânse cu agenții femei, „fetele” sale. Oamenii ei, sabotori și spioni, au fost trimiși în puncte cheie, au aruncat în aer poduri, depozite cu arme, aerodromuri etc.

Îndatoririle ei începeau din faza de recrutare, care consta dintr-un interviu de preselecție unde Vera se baza în primul rând pe propria intuiție, după care MI5 finaliza cercetarea dosarului. Deși Vera nu vizita decât rareori taberele de antrenament, primea regulat rapoarte din partea instructorilor și

se interesa cu precădere de stadiul pregătirii femeilor recrutate. La începutul anului 1942, colonelul Colin Gubbins – „M”, șeful operațiunilor militare din SOE – a obținut (neoficial) din partea lui Churchill și a Cabinetului de Război autorizația de a trimite femei în spatele liniilor frontului. Totuși, nici Ministerul de Război și nici alte departamente guvernamentale nu și-au asumat oficial responsabilitatea pentru aceste femei, și chiar și FANY, care le oferea „acoperirea”, nu le considera pe membrele SOE decât niște „purtătoare ale insignei FANY”, fără a le putea asigura, de exemplu, pensii sau asistență socială.

Operațiunile pe teren ale SOE au fost organizate în jurul unui sistem de circuite sau rețele, fiecare acoperind un sector specific din Franța. Circuitele erau structurate în jurul a trei figuri centrale – un organizator, un curier și un operator de transmisiuni sau radiotelegrafist –, cu toții recrutați și antrenați de obicei în Marea Britanie. Un an mai târziu, Secția F a reușit să trimită unsprezece femei în spatele liniilor frontului, majoritatea sub supravegherea Verei, și fiecare în parte, considera ea, justifica încrederea ce îi fusese acordată.

În 1943 căderea mai multor circuite și subcircuite a pus sub semnul întrebării competența lui Buckmaster, șeful Secției F, și a Verei, precum și loialitatea unor agenți, suspectați de a fi jucat pe ambele fronturi. În mai multe cazuri, agenții parașutați în Franța au fost așteptați la fața locului de trupe germane, arestați și duși la Paris iar de acolo în lagăre de concentrare. Peste 100 de agenți (118, mai precis, după unele surse), dintre care 16 femei, au fost dați astfel dispăruți.

Abia spre sfârșitul războiului Vera avea să afle și de succesul nașiștilor în așa numitul „Funkspiel” (jocul radio), prin care operatorii lor au pus mâna pe codurile secrete ale agenților britanici și, dându-se drept

ei, au furnizat Londrei informații eronate, conducându-i pe piste greșite. În acest fel au căzut rețelele de spionaj britanic din Olanda și Belgia, ai căror operatori fuseseră capturați de Abwehr, numai că șefii secțiilor N (Olanda) și B (Belgia) nu și-au informat omologii de la celelalte secții, fie din cauza rivalităților interdepartamentale, fie din incompetență. Dacă s-ar fi aflat în posesia acestor informații, poate că Buckmaster și Vera însăși ar fi fost mai circumspecți.

La sfârșitul anului 1945 SOE a fost desființat, însă în anul următor Vera a fost angajată ca ofițer de stat major la Women's Auxiliary Air Force din cadrul MI6. După ce a primit cetățenia britanică (1944), a mers mai întâi în Franța și apoi în Germania, pornind, aproape de una singură, pe urmele celor 51 de agenți (din cei 118 dați dispăruți) a căror soartă rămăsese necunoscută, 14 dintre ei fiind „fetele” ei. După ce a depășit faza inițială, când White Hall i-a refuzat sprijinul, a fost detașată la Bad Oeynhausen, pe lângă procurorul general ce ancheta crimele de război.

A ajuns astfel în lagărele de concentrare de la Natzweiler, Ravensbrück și Dachau, a interogată zeci de persoane care se aflaseră acolo fie ca prizonieri, fie ca angajați, și a ajutat la demascarea multor criminali de război. A aflat cum muriseră toate cele 14 agente și a obținut pentru ele recunoașterea meritelor prin decernarea postumă a unor medalii și ridicarea unor plăci memoriale în locurile unde fuseseră executate. Informațiile obținute de ea au stat la baza mai multor condamnări în celebrul proces de la Nürnberg. Timp de aproape doi ani a lucrat cu o tenacitate extraordinară pentru aflarea adevărului.

În 1947, după mai bine de zece ani „în serviciul activ”, Vera s-a retras din rândurile serviciilor secrete britanice. S-a angajat la UNESCO, unde a devenit în scurt

timp director al Biroului pentru Schimburi Culturale și Vizite Educaționale. A ieșit la pensie în 1961 și s-a stabilit în satul Winchelsea din East Sussex, unde a și murit în 2000, la vârsta de 92 de ani. Francezii au decorat-o în 1948 cu Croix de Guerre și în 1995 cu Légion d'Honneur. Spre deosebire de ei, britanicii au așteptat până în 1997 pentru a-i atribui titlul de Comandor al Ordinului Imperial Britanic.

O discreție absolută a înconjurat-o toată viața. Puțini au știut cine era cu adevărat. Nu i-a plăcut prim planul. Unchiul ei Siegfried este cel care, în memoriile sale (nepublicate) a oferit majoritatea datelor despre copilăria și tinerețea petrecute de Vera în România. A refuzat să dea interviuri, să fie personaj în cărți de istorie sau în filme. În anii 1950 a colaborat totuși în calitate de consultant la turnarea unor filme: „Odette” (despre agenta Odette Sansom) și „Carve Her Name with Pride” (ecranizarea biografiei unei alte agente – Violette Szabo). A ajutat-o de asemenea pe Jean Overton Fuller la scrierea cărții „Madelaine”, bazată pe viața lui Noor Inayat Khan.

Abia după moartea ei, cărțile lui William Stevenson și Sarah Helm au aruncat puțină lumină asupra celei considerată a fi cea mai importantă femeie spion în al Doilea Război Mondial. Cum însă, Vera Atkins a fost o femeie extrem de misterioasă și, pe de altă parte, unele documente legate de evenimente tulburi din perioada marii conflagrații rămân și acum secretizate, cine știe ce surprize ne vor dezvălui pe viitor cercetătorii...

Povestirile care și-au descoperit autorul

Katia Nanu

Misterele Galaților - Hotel Metropol, volumul semnat de **Violeta Ionescu** și apărut la Editura Centrului Cultural Dunărea de Jos, nu este o carte, este o călătorie fericită în timpul și spațiul unui oraș care a fost cândva de poveste, vestitul și hulitul târg de negustori al Galaților. Numai cine iubește cu patimă acest oraș poate scrie astfel despre el, ca despre un leagăn al misterelor, un tărâm binecuvântat cu oameni despre care se pot țese întâmplări de roman. Însă, tocmai această lipsă a întinderii românești mi se pare un avantaj al cărții, pentru că fiecare povestire menține antrenant tensiunea epică, autoarea reușind să-și calibreze atent suplețea artei narative astfel încât să satisfacă, în doar câteva pagini, setea de inedit a cititorului. De fapt, fiecare povestire este o mică bijuterie și înșirându-le în carte, **Violeta Ionescu** ne propune nu dezvăluirea unor mistere ale orașului nostru ci învăluirea în emoție și gând a unor întâmplări reale, pe care le-a documentat din presa vremii.

Pe măsură ce citeam cartea îmi doream din ce în ce mai mult să nu se termine. Rar am trăit acest sentiment al „cumpătării” atunci când am citit ceva! Mi-am drămuțat cu atenție paginile sau numărul povestirilor pentru fiecare seară, în așa fel încât plăcerea lecturii, pentru că a fost o plăcere, să dureze cât mai mult.

Prozele **Violetei Ionescu** sunt parcă venite de undeva anume și o așteptau tocmai pe ea să le scrie. Au acea suspendare într-un timp care le aparține, sunt decupate în exact strada, casa, omul care le încapă. Te gândești la ele ca și cum erau în paginile unui ziar (și este des menționat ziarul „Acțiunea”) și oftai după un autor care să le descopere să le îmbogățească, să le dea suflet. Evident, experiența de jurnalist a contat mult în demersul autoarei, pentru că ea a reușit, răsfoind ziarele vremii, să surprindă ceea ce merita să fie surprins: o noutate, ceva necunoscut, original, neobișnuit, neașteptat, un eveniment, o catastrofă, un om ciudat sau un obicei bizar etc. Mintea iscoditoare și inspirația jurnalistului au fost sâmburele din care au crescut „misterele” orașului ce pulsa cândva în jurul hotelului Metropol.

Invitându-ne la lectură, **Violeta Ionescu** își explică demersul, dorința sa de a da viață unor fapte uneori diverse, mărunte, aparent neînsemnate, prin întoarcerea nu a noastră către trecut, ci a trecutului către noi. „Cartea este o fereastră din care vă privește trecutul”, spune autoarea. Și modul în care scrie povestirile justifică această întoarcere, această deschidere a timpului către noi, cititorii.

Povestea hotelului Metropol, de exemplu, este teribil de actuală. Ea îmbină elemente de epocă cu un aer ușor polițist, date

concrete privind familia care l-a ridicat și descrierea fidelă a construcției, a interiorului hotelului, cu întâmplări legate de trecerea proprietarilor prin viața lor proprie dar și prin cea a luxoasei clădiri. „În 1908, fratele lui Ioan, Dimitrie Hangiof era vicepreședintele Consiliului județului Covurlui. Iar el își conducea afacerile și hotelul precum văzuse în vest... Primea clienți numai unul și unul, studenți, funcționari, negustori, doctori, artiști și alte profesii onorabile, iar parterul l-a închiriat unor activități comerciale. S-au perindat pe acolo un pălărier cu „Noul Magazin”, un croitor cu „Croitorie de lux”, un frizer cu „Coafor de dame”, un podgorean cu vinuri alese pentru clienții hotelului la „Podgoria”, farmacia „Hygeia”, devenită mai târziu „Farmacia curții regale”, cofetăria „La bunul gust”, un debit de tutun ținut de o fostă artistă din trupa lui Fany Tardini etc., etc. Inserții ale reclamelor din presa vremii decupează secvențele atractive: „Baie în hotel, camere luxoase, ascensor și un arab liliputan la intrare”. Este un soi de „captatio benevolentia” continuu, pare o lectură începută în timp cândva, în trecut, iar nouă nu ne rămâne decât să avem răbdare să vedem cum se termină. Iar când se termină povestirea despre hotelul Metropol îți vine să alergi să-i cauți locul, ți se pare ciudat, de necrezut, că războiul l-a șters de pe fața pământului și că prea puțini sunt astăzi gălățenii care au auzit de el.

Pe același sistem „Un viceconsul de Brăila arestat la Galați” împletește frumos tenta de epocă în lucrătura misterioasă a aventurilor unui italian pe meleaguri dunărene. Nu mai puțin interesante sunt povestirile „Un gălățean la Hollywood” sau „Un interviu memorabil” prin care nume sonore ale cinematografului parcă ies din film pentru a reveni acasă. E uimitor cum le dă viață **Violeta Ionescu** unor figuri legendare ale orașului, rămase doar niște simple nume

de străzi cu care ne-am obișnuit, dar despre care nu mai știm aproape nimic. Este vorba despre celebrul primar Ghiță Vasiliu, de la care ni se trage zicerea că gălățenii nu mor ci se duc la Ghiță Vasiliu (la cimitirul Eternitatea) sau celebrul, la vremea lui, medic Alexandru Carnabel. „Dar a venit războiul, Marele Război. Doctorul Carnabel era atunci medicul șef al tuturor spitalelor din Galați. Și cine să se implice mai mult decât el și soția lui, care era președinta Crucii Roșii gălățene! Toți cei grav răniți au trecut prin mâna valorosului chirurg Carnabel, care din zori și până în noapte opera, scotea gloanțe, schije, din trupurile mutilate, cosea plăgi, desinfecta... Asta sub amenințarea bombelor care cădeau fără întrerupere în oraș.”

Mai sunt povestirile cu oameni simpli, figuri pe care praful timpului s-a așternut gros și doar un ochi atent ca al **Violetei Ionescu** îl mai poate șterge. Așa apar Paraschiva, o basarabeancă frumoasă și sănătoasă care se sinucide cu verde de Paris, Pachel, ucenicul de la „Câinele negru” sau Velimir și sirena din „Regina cercului”, Leibiș bancherul și mulți alții. Fiecare bucată de text își păstrează însă același caracter viu, enigmatic, condus cu măiestrie de autoare către finaluri fără verdicte, deschise ochiului imaginativ și minții iscoditoare ale cititorului.

Una dintre prozele scurte din carte este o mică bijuterie narativă. Este vorba despre „Doar Zusha”, pe care nu o voi povesti pentru că trebuie savurată în tihnă. Vă voi spune doar că este vorba despre o nuntă, despre un ritual și despre un observator atent, Zusha, care „din fragedă pruncie a știut că realitatea înconjurătoare este alcătuită din mai multe realități, înțelese de unii drept ficțiuni, dar la fel de reale ca ceea ce se vede și la care accesul se poate face firesc.”

Și mai este o povestire, intitulată „Inimă de câine”, cu o încărcătură emoțională deosebită, care dezvăluie filigramul afectiv al metaforei cu care **Violeta Ionescu** poate să descrie ceea ce se întâmplă înăuntrul și în afara noastră, cu o măiestrie și o pasiune absolut remarcabile.

Volumul „Misterele Galaților” este în același timp atractiv și instructiv, o lectură interesantă, captivantă dar și educativă, lucru greu de îmbinat fără un har anume și o muncă pe măsură. Autoarea a beneficiat de amândouă.

Răftulescu

Răftulescu

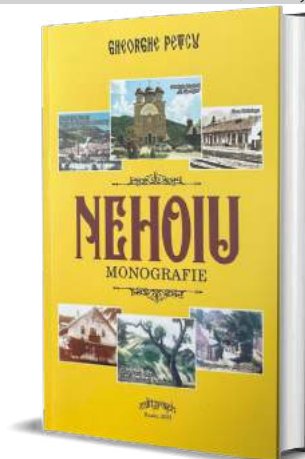
O nouă lucrare a domnului Gheorghe Petcu, NEHOIU MONOGRAFIE, ne înfățișează un capitol interesant din istoria spațiului de nord al Văii Buzăului.

Lucrarea este rezultatul mai multor ani de strângere de documente de arhivă, de căutare a monografiilor zonei, a istoriilor și a legendelor locale, ani de discuții cu autoritățile, cu locuitorii vastului spațiu, și nu în ultimul rând, de parcurgerea concretă la pas sau cu mașina a orașului Nehoiu și a satelor aparținătoare: Nehoiășu, Bâsca Rozilei, Curmătura, Chirlești, Lunca Priporului, Păltineni, Stănila, Vinețișu, Mlăjet, până la Siriu și nu numai.

Lucrarea începe din vremurile îndepărtate (de la primele atestări arheologice) și urmărește istoria Nehoiului din străvechea sa existență și până astăzi.

Prof. dr. Doina Ciobanu

fost Director al Muzeului Județean Buzău

Puck

Carmen Andrei

Traducerea acestui poem a fost o provocare și un pariu traductiv. 1 Martie este un cultorem literar prezent de secole în viața românilor, căruia aceștia îi atașează o importanță deosebită și îi acordă valențe tonice: venirea primăverii, celebrarea renașterii la viață, declararea iubirii, atenției, mai ales față de femei. Alegerea mea, inspirată deopotrivă de atelierul dedicat lui Constantin Abăluță pe care poetul și traducătorul experimentat Jan Mysjkin l-a ținut la festivalul Poetry International din Rotterdam în 2005 și de seminariile de traducere literară ținute de mine la masteratul Facultății de Litere a Universității „Dunărea de Jos” din Galați, a fost să transmit și să privilegiez ideea de cadou, 1 Martie sau Mărțișor fiind o referință socioculturală opacă pentru un cititor francez / francofon.

Puck
Constantin Abăluță

De 1 martie, broasca mea țestoasă a dispărut.
Am căutat-o pe sub mobile, după sobă – zadarnic.
Am răscolit podul, pivnița, curtea. Cercetam
fiecare centimetru pătrat de parcă aș fi pierdut un
nasture.

Zile întregi am reluat căutările în aceleași și
aceleași locuri
ca un automat. Cum să dispară? Unde să plece?

Nu-i dădeam eu foi de salată,
nu-i spălam eu carapacea și lăbuțele cu spirt?
iar ea se uita în ochii mei de la zeci de ani distanță
și în clipa aia mă simțeam încrezător și puternic

ca nebunul
care-a pus piatra din vârful piramidei.
Văzându-mă atât de trist vecinii – mai mult
necunoscuți

Mon cadeau de printemps
Constantin Abăluță

Le 1er mars, ma tortue a disparu.
Je l'ai cherchée partout, au-dessous des meubles,
derrière la poêle – mais inutilement.
J'ai fouillé dans le grenier, dans la cave, dans
toute la cour. J'ai inspecté chaque centimètre
carré comme si j'avais perdu un bouton.
J'ai recherché des journées et des journées
entières dans les mêmes endroits
comme un automate. Comment disparaître ainsi?

Où aller ?
Ce n'était pas à moi de lui donner à manger des
feuilles de salade,
de nettoyer sa carapace et des petites pattes avec
de l'alcool ?
et elle me regardait tout droit dans les yeux à des
dizaines d'années-lumière
et je me sentais en cet instant précis si confiant
et si fort
comme le fou
qui a porté le rocher au sommet de la montagne.
À me voir si chagriné, les voisins – des inconnus

decât cunoscuți -
s-au milostivit și-mi aduceau mereu vești
despre Puck.
Ba că o văzuseră cum se bălăcea într-o
spălătorie auto
ba că era pe-o tarabă în piață și doi copii
încercau

s-o vândă.

Țigancă florăreasă credea că a văzut-o în parcul
cercului
însorindu-se pe-o anvelopă ce plutea pe lac. Mi
s-a mai spus
că o duce în lesă patroana unei bijuterii, că a
fost

zărită în

metrou
în brațele unui cerșetor orb. Nu pot reține atâtea
nume

de străzi

pe care chipurile a fost surprinsă. După spusele
lor
părea că Puck a împânzit orașul. De câteva ori
chiar
s-ar fi aventurat prin cartierul nostru, cât pe-aici
să dau

nas în nas cu

ea.
Văzându-i cum trăncănesc încercând să-mi dea
speranțe

iluzorii
mă uitam în ochii lor de la zeci de ani distanță

și-ntr-o străfulgerare am priceput că ăsta-i
mărțișorul pe care la plecare mi l-ai lăsat tu
Puck:

caldă și inventiva prietenie a semenilor mei
care până acum nici nu mă băgau în seamă!

**în Despre viața și dispariția broaștelor
mele festoase, București, Ed. Vinea, 2004,
p. 125**

plutôt
que des gens connus -
avaient pitié de moi et m'apportaient toujours
des nouvelles de Puck.

Soit ils l'avaient vue se baigner dans une
station de lavage automobile
Soit elle s'étalait sur une devanture au marché
et deux gamins essayaient-ils
de la vendre.

La gitane fleuriste pensait l'avoir vue dans le
parc du cirque
se dorir au soleil sur un pneu qui flottait sur le
lac. On m'a aussi dit
que la patronne d'une bijouterie la promenait
en laisse, ou encore
qu'on l'a aperçue au métro

dans les bras d'un mendiant aveugle. Je
n'arrive pas à retenir le nom de
tant de rues
où, vraisemblablement, on l'a surprise. À en
croire les dires
il semblait que Puck eût envahi la ville. Elle
aurait robinsonné même dans notre quartier,
et j'ai failli peut-être me retrouver

nez à nez avec elle.

À les voir papoter tout en essayant de me
donner
des espoirs illusoires
je les regardais tout droit dans les yeux à des
années-lumière
et, comme un éclair, j'ai compris, sur-le-champ,
que ce fut bien cela ton cadeau de printemps et
de départ, Puck :
l'amitié chaleureuse et inventive de mes
semblables
qui ne se souciaient pas de moi jusque-là!

**dans Sur la vie et la disparition de mes
tortues**

Tulburare

Marian Dumitru

Marian DUMITRU este licențiat în științe economice, absolvent al Academiei de Studii Economice, Facultatea de Comerț. A urmat mai multe cursuri postuniversitare. Este membru al UNIUNII SCRITORILOR din România și al UNIUNII ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI din România.

Pe tata mare,
L-au așezat în Linia Întâia,
La eroism,
Pe linia mișcătoare, dementțială a frontului.

Moartea era flămândă ca lupul,
Așa că, într-o zi a venit medalia
Amețitoare, înfricoșătoare,
Dar nu era numele lui tata mare:
Pe razele hipnotice ale Medaliei eroice,
El figura la dispăruți.

O să vină, el, într-o sfântă zi, plângea mamaia...
Dar sufletul eroului nu a primit ceva,
N-a mai fost văzut, aici, pe pământ.
Noi, cei care i-am așezat alee nesfârșită
Într-o dâră de lacrimă,
Ne-am rânduie, pioși, postmodernist,
În Medalia lui tata mare.

Dar când să înregistrăm creația,
Un hâtru șapcaliu, cocoșat de respectul cuvenit
Și cu tulburare de boem, după un pahar în plus,

Ne-a felicitat pentru invenția epocală,
Ne-a șoptit că e Hari de la Bau Bau,
Ne-a citit din palma cu brățări ce însemnă
un grup,
Și, pe ocolite, ne-a băgat la zdup,
Pe noi,
Medalia lui tata mare.

Balada căderii cu stil

Într-o zi, l-am întâlnit pe Păcă,
Știți care: extraterestrul de pe Pământ,
Cum se autointitula,
Cel mai liber visător în crunta dictatură
A genialei ape de foc.

Oricum l-ai fi așezat,
Se vedea ca lumina zilei că este
Doctor de suflute, dar fără de arginți,
.

Pelerinul prin târgul cu toți bucureștenii
poeti,
Spânzurase de ciomagul de pe umăr,
Dolofana sacoșă misterioasă,
De un bleumarin splendid, socialist.
Da, era grandele Păcă,
Boem teatral, pe datorie, până mâine, mâine
și ceva,
Culegător al dârelor de stele,
Bune la fumat ca niște mucuri
Aruncate de câte un înger prins.
Ciupit sau treaz, meșterul tăcerii arțăgoase
Făcea gaură-n cer, cât inima,
Să pună cuib pușorilor de aur:
Cuvintele nou ieșite din ouă de lacrimi.

Nu țipa niciodată, nu mormăia des,
Era ocupat, până peste cap, cu geloasa
gravitație

Care îl vrea doar pentru ea:
Munca la păstrarea echilibrului,
La ajustarea verticalității,
Simțea că e drept ca funia în sac,
Prea bătea la ochi un Hopa Mitică la
kilometrul zero.

Tu ai citit, mă, la Oglinzi?
Te-am ochit, plăvane, dă-te jos de pe cal !
Bolboroseai ca o moară stricată,
Parcă transmiteai meciul cu grecii,

Te-a făcut mă-ta oltean?

”Porni luceafărul, creșteau în cer a lui aripe”,
Și neica Păcă, alunecând pe o rază,
Coborâ în jos pleonastic,
Secerat de glonțul paharului ce-i nimerise
capul
Și picioarele ce se terminau
Într-un fel de încălțări, jumate gumari,
Jumate târluci apocaliptici, pufăiau la mers.

Luat în brațe de miloasa planetă albastră,
Fericitul asculta cățelul pământului,
Care-i lauda aterizarea perfectă,
Precum a balerinei din Lacul lebedelor.

Bardul în trențe nobile, Păcă,
”Ce-și căta cu bățaușii răcă”,
Mi-a zis, râzând, de pe orizontală:
De ce dai, mă, într-un baladist?
Îți faci statuie, pe scurtătură?

Hai, taie lemne pe mine!

Arte și meserii

Steaua strălucește ca semaforul
Și vestește ce nu poate niciun ziarist,
Dar nu primește leafă.

Viscolul muncește la farmecul zăpezii:
Face palate abstracte
Și onorabile tărtăcuțe cubiste,
Chiar trăsните tablouri de Luvru brodește,
Dar viscolul nu are salariu.

Când, în anexă, va fi trecută
Și viscolirea zăpezii, la meserii,
Ai, tu, atâta bărbăție ne bună,
Siberiană,
Încât să te faci viscol?

Leul în iarna... Poeziei

Adi G. Secară

Cunoscut ca prozator valoros, Gheorghe Bacalbașa oferă o interesantă surpriză lirică, cu luciditate asumată și ca un joc de ucenicie poetică, conform poemului care dă și titlul cărții, care este de găsit și pe coperta a IV-a, semn al importanței acordate în economia volumului:

„Nu mai pot scrie/ Cum am scris/ Am tot umblat/ După alții prin templu/ Printre tarabele zarafilor/ Ucenic în poetică// Acum nu se mai poate/ Nu mai pot ca ei/ Nu mai pot ca mine/ Trebuie să răstorn mese/ Simt că acesta e drumul/ Singurul drum/ Chiar dacă duce/ La cruce” (p.7)

Maeștrii-prieteni (sau nu) se ghicesc după unul dintre fronturile deschise (și apărate cu brio): Argezi, Nichita (Stănescu), Bacovia, Ion Barbu, Esenin, Rimbaud, care apar în poeme sub diferite forme (chiar titluri), dar pentru cei care cad în ispitele comparatismului, uneori stilul te duce cu gândul la Jebeleanu (par exemple, „Hannibal”, dacă tot se duce lumea spre continentul menționat; în replică, Gh. Bacalbașa: „*Arthur* - Gata/ Închid prăvălia lirică/ Plec în Africa/ La comerțul cu arme/ Fericit e acel/ Ce doarme.” (p.35), umorul poate fi și cel al lui Marin Sorescu, dar poate fi și cel al lui Mircea Dinescu (cel din „O beție cu Marx”), dacă tot este menționat germanul, în poemul „Insula fericii”: „Pe insulă/ Robinson/ Se iubea cu Vineri/ Vineri se iubea/ Cu o capră/ Capra se iubea cu sine/ Le era bine/ Renunțaseră la gen/

Și la diferența specifică/ Credeau în Marx/ Și Duminica/ Citeau Capitalul.” (p.44). Or mai fi și alte „afinități electivă”, dar ceea ce contează de fapt este autenticitatea vitalistă, atitudinală (și față de ideologii mai mult sau mai puțin trecătoare, probabil), după cum se observă și din poemul mai sus citat, care se adaugă galeriei de texte care transfigurează, pe cât posibil, social-politicul, în special de la 1989 înspre zilele noastre, deși se întrevăd și arcuri peste timp până la... „Cloșca cu pui de aur” (de fapt, fără „de aur”), p.39:

„De frica hoților/ Urmând pilda goșilor/ La cotul Carpaților/ Am îngropat/ Cinstea femeilor/ Și onoarea bărbaților// Și acum/ Porniți înainte, tovarăși,/ La drum!”

Dacă tot am amintit de Sorescu, Gheorghe Bacalbașa este (aproape) „Singur printre poeți” (și nu numai), dar parodiile și pastişele sunt la el mai degrabă satire pure, „nucleul tare” fiind de găsit nu neapărat printre acestea, putând exemplifica cu „Singurătatea e numai un cal” (un poem amplu, alcătuit din două părți, dintre care finalul, „Miorița”, este cutremurător) și „Femeia, vultur de mare”, acesta din urmă fiind un exordiu nu total la partea erotică, din anumite puncte de vedere goetheană, dar mult mai lucidă decât cea a germanului, pecum se observă și în „Autumnală”: „...Pășim pe aleile parcului/ Și asupra-ne ninge galben/ Ne ținem de mână/ O atingere vinovată/ Cu palma lipită de palmă/ Cu degetele întrepătrunse/ Îmbrățișându-ne deget cu deget/ Se scurge prin noi ca o

sevă proaspătă/ Senzualitatea vârstei a treia/
Îndrăgostiți/ Dacă dragostea-i teama de
dincolo...” (p.61), definiția dragostei fiind
îndrăzneată, în condițiile cântului corului
lucidității, care nu se încurcă în subtilitățile
codului bunelor maniere când este vorba
de sănătate... mintală, expresii neaoșe tari
construind schele pentru albume anatomice
neo-renascentiste (sau cât de actuale se poate,
ba chiar neo-expresioniste):

„La Essen în Rhur/ Unde am venit să-
mi omor racul/ Cu raze la cur (la propriu)/ Am
intrat la o expoziție/ Ca să-mi ostoiesc sufletul,
ochiul/ Cu expresioniștii anilor douăzeci/
Sfârșit de imperiu, sfârșit de război/ Când ei
nu știau ce-o să vie/ Zbuciumul lor rămas peste
veac pe hârtie/ S-a revărsat peste zbuciumul
meu/ Ca un ulei ce se toarnă pe apă/ De către
marinari în furtună/ Mi-am zis liniștit, ce o
vrea Dumnezeu/ Și m-am simțit coautor, cu ei
împreună/ M-am întors la ei înapoi cu un veac/
Câteodată trebuie să rânjești/ Când îți vine să
plângi/ Să fii huligan, să urla ca câinii la lună/
Să scoți limba la proști, să-i sudui de mamă/
Să pictezi sau să scrii cum îți vine/ Când îți
vezi țara, când te vezi pe tine/ În sicriu pe o
masă/ Dacă nu ți-a plăcut, cititorule./ Să știi că
mie nu-mi pasă.” (p.82 - „Epilog”).

„Teologia” este oarecum personală,
necanonică, dacă ne orientăm după „Domnul
nostru, cel de toate zilele”: „Slujitorii lui
poartă haine popești/ Și cinuri țârcovnice
ca la armată/ Există vinul casei, prescură și
apă curată/ Care se dă la sticle de plastic de
Bobotează/ Dumnezeu e depus în Biserica/
Cui îi pasă de canon/ Se întâlnește cu el/ În
cadru organizat/ În timpul programului/ Cui
nu-i pasă/ Îl ține în suflet/ Acasă.” (p.70)
Alte poeme semnificative în acest sens sunt
„Psalm”, „Rugă”, desigur, chiar și poemul
„Masa zarafului”, „Apoptosis”, „Autumnală”.

Fundamentale pentru o exegeză
cât mai completă ar fi și textele „Castelul
lui Horst” și „Epilog” (citată în întregime

mai sus), în „Castel...” parcă existând un
accent suprarealist, cu tușe trimitând la
boala tratată... literar („racul”), viziuni
cinematografice resnaisiene punctând estetic,
poate și în maniera (literară, de această dată,
a) Norei Iuga: „...*Achtung* apare scris pe
cearșaful ecran/ Ceasul se învârte/ Atât timp
cât sunt bani în căciulă/ La marginea zăpezilor
răsare un ghiocel/ Acesta ești tu șoptește
Irina/ Mă dor ochii de albeața petalelor/
Sunt ghiocel, stau în poziția ghiocelului/
Sub soarele morților/ Soarele morților e
palid pe pânza ecranului/ Masa zarafului 81/
Petalele ghiocelului devin solzoase/ Ca aripa
libelulelor./ Se acoperă cu nervuri/ Permite să
se scurgă lumina/ *Metamorfosis* îmi șoptește
Irina/ Se schimbă omida în fluture/ *Achtung*
apare scris pe ecran/ Nu mai sunt bani în
căciulă/ *Kaine gheld, kaine* libelulă/ *Haupt
ban hoff*/ Se proiectează pe cearșaful ecran/ Se
aprinde lumina/ Dar unde e ceasul?/ Dar unde
e mama Irina?” (p.80-81)

Un umor special este de recunoscut
la poemul chiar de final, de după... „Epilog”,
„Un moș și-un câine”, un umor de Marco
Ferreri, cu un plus de autoreferențialitate,
dacă dăm crezare instinctului: „Pe Racovița,
colț cu Mântuleasa/ Stătea un moș tâmpit cu
casa/ Care scotea pe stradă la plimbare/ Un
câine negru foarte mare./ Spuneau vecinii,
nu fără teme/ c-a fost pe vremuri, doctor de
femei./ Și-n căutarea disperată de servicii/
s-a angajat la câine păcălici./ Lingând copiii,
mârâind la babe/ Părea un animal cu șase
labe/ Până într-o zi, când au trecut pe roșu/ Și
au murit, și câinele și moșu./ Au zis românii
noștri, vai, vai, vai./ Când i-au văzut sub roate
de tramvai./ Și duși au fost, căci i-a durut în
cur/ De Gicu și de câinele Amur./ În amintirea
străzilor rămâne Un moș scleros care plimba
un câine.” (p.83) Ferreri cinematografic, Tim
Burton din „Melancolica moarte a băiatului-
stridie”, din alte puncte de vedere!

Firul roșu care leagă întreaga structură
a volumului ar fi o filosofie dură asupra istoriei,

care ar putea avea ca moto poemul „Pizzicato”:
 „Rânjetul învingătorului/ Pe o singură coardă/
 Plânsul învinșilor/ Pe o mie de corzi/
 Concertul istoriei.” (p.40) Istorie personală
 împletită cu cea universală sau națională: a se
 citi, pe rând, intercalat, „Lungul drum înapoi”,
 „Jelania celui de-al patrulea val”, „Vama”,
 „Autodenunț”, „Rumânia”, „Inspirație”, „Cei
 trei magi”, „Omul copac”, „Slova de plumb a
 partidului” ș.a.

Unul dintre cele mai emoționante
 texte, oarecum complementar celor de mai
 sus, este cel dedicat actorului Mitică Popescu.
 Bref, teribilă mărturie lirică lasă prozatorul
 Gheorghe Bacalbașa lângă... „Bostănăria
 poeților” (Nora Iuga are volumul „Hai să furăm
 pepeni”!), pe lângă aclamatele sale romane
 „Domiciliul obligatoriu”, „Instituția” și
 „Căprioara de ghips”, ultimul titlu presimțind,
 anunțând deja simfonia metaforică din „Masa
 zarafului”! O „masă”... critic-lirică meritând
 efortul răsturnării... prejudecății unora! O
 „podoabă” pentru un pom de Crăciun cu totul
 extraordinar, cu o încărcătură emoțională
 aparte:

„Crăciunul morților” - „În pomul
 de iarnă pe care nu-l fac/ Pun chipuri apuse
 și voci care tac/ Și creanga se apleacă sub
 cei care sunt/ Cu sufletu-n ceruri și trupu-n
 pământ/ În pomul de iarnă pe care nu-l fac/ Se
 adună, se adună și nu mai încap.” (p.53)

Aproape bukowskian și „Coltucul
 de dragoste” deconspirat (cu mult curaj, ca
 întreaga carte, de fapt):

„O femeie m-a iubit/ Pe stradă cu
 ochii/ Am iubit-o și eu/ Tot pe stradă/ Am știut/
 A știut/ m-a cuprins/ cu parfumul de iapă/ am
 desfoiat-o încet/ din ochi/ ca pe-o ceapă/ a icnit
 subțire din tocuri/ și-a lăsat moale/ ghiocul/
 ne-am așternut umbrele/ umbra ei, umbra
 mea/ umbra ei/ era/ grea/ ca o moarte/ un timp/
 ne-am petrecut împreună picioarele/ pe asfalt/
 apoi/ ne-am prelins fiecare/ deoparte.”

Cu adevărat, după cum propune în alt
 îndrăzneț text, „August”, Gheorghe Bacalbașa
 se dovedește un adevărat August Piccard al
 poeziei: nici înălțimile, dar nici adâncurile
 (condiției sau firii umane) nu-i sunt străine!
 Oceanele „duminicilor ploioase” îi pregătesc
 un titlu- surpriză:

„În duminicile în care plouă/ Și mă
 simt singur/ Închid ochii și mă iubesc/ Cu cele
 cu care nu m-am iubit/ N-a fost să fie/ Așa ca
 o contra iubire/ Mă simt ca un contraamiral/
 Amiralul din capătul flotei/ Iubirilor mele/ Mă
 iubesc cu fiecare pe rând/ Le frământ amintirile
 blând/ În tinerețe eram nesățul/ Dar acum nu
 ne mai grăbim/ Ascultăm împreună orga apei
 pe sticlă/ Acum avem timp destul/ Să ne iubim
 îndelung/ Cu ochii închiși/ Bătrânește!”

Noi am spune meta-bătrânește, adică
 precum într-un basm încă nescris, dincolo de
 tinerețe și dincolo de bătrânețe, ca într-un vis
 al unui Nietzsche inventând întoarcerea eternă
 fără de întoarcere! Dincolo de iubire și de ură,
 ca în finalul poemului „Rugă”: „...Nici iubire,
 nici ură/ Caută-mă, Doamne,/ Așa cum eu te
 caut/ Mântuiește-te/ Întoarce-mă, Doamne./
 Înapoi în natură!” (p.30)

DICTIONAR

Artiști plastici gălățeni (188)

Corneliu Stoica

BEDIVAN-ZAMFIRESCU, Mala – pictor, grafician. (n. 8 ianuarie 1928, Galați – m. 26 august 2014, București). A învățat mai întâi la Școala Negroponte, la Institutul Notre Dame de Sion, a luat lecții cu pictorul Nicolae Mantu, apoi, la București, a absolvit Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” (1958), unde a avut profesori pe Samuel Müntzer, George Lovendal, Al. Jean Steriadi și Simion Luca. Din 1953 a început să participe cu lucrări la expoziții republicane, saloane de grafică, expoziții de artă românească organizate în Cuba, Italia, Germania, Grecia, la expoziții internaționale de artă din fostele U.R.S.S. și R.F.G. Prima expoziție personală și-a organizat-o destul de târziu, abia în 1989. Au urmat altele deschise la București (1991), Sibiu (1994), Brașov (1995) și Galați (2007). Între 2000 – 2002, la invitația criticului de artă Irina Cajal, stabilită în Boston, a avut posibilitatea să se documenteze și să picteze în câteva localități din Statele Unite ale Americii. Lucrări ale sale se află în colecții de stat și particulare din România, Elveția, Germania, Grecia, Canada, Israel, Egipt, Kenia, Turcia, Spania, Franța, America.

Artista și-a însușit temeinic marea lecție a profesorilor săi, abordând atât pictura cât și gravura. S-a manifestat în același timp în grafica publicitară, în arta decorativă,

vestimentația cinematografică, forme spațiale. A realizat costumele pentru filmul lui Francisc Munteanu „Dincolo de barieră”. În pictura sa, peisajele, predominante numeric, conțin imagini din diferite zone geografice ale țării, din Bulgaria, Grecia, Republica Arabă Egipt, Israel, Statele Unite ale Americii etc. Ele se disting printr-un desen riguros și printr-o cromatică expresivă, care să pună în evidență spiritul locurilor imortalizate pe pânză sau carton. Materia picturală este când explozivă, de esență fovistă, când potolită și liniștită, mergând până la acorduri subtile, de mare rafinament.

O casă umilă din Lupeni, înconjurată de o vegetație abundentă, în care predomină verdele, albul, umbra arsă și unele nuanțe de galben, dobândește sub penelul artistei rezonanțe poetice. Pasta este strălucitoare și are sonorități muzicale („Casă din Lupeni”). „Toamnă la Cumpătu” conține o poezie nostalgică. Semnele începutului anotimpului și-au pus amprenta pe frunzele arborilor, pe iarba din jur. Reflexele auriu-roșietice trec și asupra cerului, care abia se zărește printre trunchiurile și coroanele mulțimii copacilor. Tabloul „Căpițe la Voroneț” aduce același parfum al anotimpului autumnal, o atmosferă de liniște și pace adâncă. Culorile toamnei invadează și spațiul lucrării „Octombrie la Center-port” (S.U.A.), pictată în culori calde, cu o pastă consistentă. „Peisaj din Grecia” este de dimensiuni mici, dar felul de așezare în pagină a elementelor exprimă o întindere vastă, ce se pierde la orizont și-n extremități. Coloristica este de o mare sensibilitate și subtilitate. Partea superioară a tabloului pare învăluită într-o masă de aburi, redată pictural în tente de griuri colorate, articulate în acorduri de un deosebit rafinament.

Peisajele din Egipt și Israel, realizate de artistă în urma pelerinajului întreprins în toamna anului 1986 în aceste țări („Apus de soare la Assuan”, „Casa de la nr. 8”, „Colț de stradă la Romataim”, „Drumul cu sicomori”, „Deșertul Iudeii”, „Dromaderi în districtul Mării Moarte”, „Flemingi la Ramat-Gan”, „Garduri vii la Ramat-Gan”, „Locaș de închinăciune”, „Metsada”, „Oază în deșert”, „Poarta Leilor”, „Portal egiptean”, „Templu ptolemeic”, „Val la Mediterana” etc.) conțin spectacolul inedit al unei lumi și a unor locuri încărcate de istorie, cu priveliști fascinante și oameni primitivi și afectuoși. Totul văzut cu un ochi sensibil, avid de a absorbi ceea ce i se înfățișa pe ecranul retinei, însetat de a transpune imagistic insolitul formelor și desfășurărilor cromatice. Artistă a reținut aspecte specifice peisajului arab, elemente de arhitectură, de vestimentație a locuitorilor, a redat masivitatea și vechimea unor monumente, cetăți antice, moschei, a evocat secvențe ale naturii unor meleaguri pentru care a manifestat o atracție aparte. Pasiunea pentru ansambluri merge mână în mână cu aceea pentru detalii.

Mala Bedivan - Oază în deșert

Marla Bedivan

Femeia cu turban & Țăran din Rădăuți

Când este cazul, artista elimină ceea ce este de prisos, sintetizează, lasă loc esențialului.

Preocupările pentru figura umană, pentru sondarea psihologiei unor personaje sunt calități reliefate de tablourile cu țăranți îmbrăcați în costume populare, intitulate „În zi de sărbătoare”, „Portret de fată”, „Fată cu tulnic”, admirabil realizate, monumentale ca înfățișare, de un echilibru

compozițional desăvârșit, sau de „Țăran din Rădăuți”, „Femeie cu turban”, „Portret”, „Mediu științific”, „Nud”. Sunt tablouri în care desenul este precis, viguros, iar culoarea se menține într-un registru sobru. Naturile statice și florile („Natură statică cu chitară”, „Flori de Crăciun”, „Imortele”, „Natură statică cu Nefertiti”, „Petunii”, „Acord cromatic”, „Flori în vas de ceramică”, „Încrângături”, „Flori pe fond albastru”, „Flori la fereastră” etc.) lasă

să descoperim o altă fațetă a pictoriței, aceea a ingeniozității cu care redă materialitatea obiectelor, frăgezimea carnală a lujerelor și corolelor, transparența petalelor, frumusețea lucrurilor simple, poezia acestora, adesea neobservată de ochiul comun.

Bibl: Corneliu Stoica, *Întâlniri confortante*, Editura Sinteze, Galați, 2007; Valentin Ciucă, *Un secol de arte frumoase în Moldova*, vol. II, Editura Art XXI, Iași, 2010; Valentin Ciucă, *Dicționarul ilustrat al artelor frumoase din Moldova 1800-2010*, Editura Art XXI, Iași, 2011; Corneliu Stoica, *Popasuri ale privirii*, Editura „Sinteze”, Galați, 2013; Corneliu Stoica, *Dicționarul artiștilor plastici gălățeni*, Editura „Axis Libri”, Galați, 2013; Corneliu Stoica, *Arta gălățeană feminină*, Editura centrului Cultural „Dunărea de Jos”, Galați, 2018.

MORPHOCHROMA

In memoriam Aurel Manole

70 de ani de la nașterea pictorului

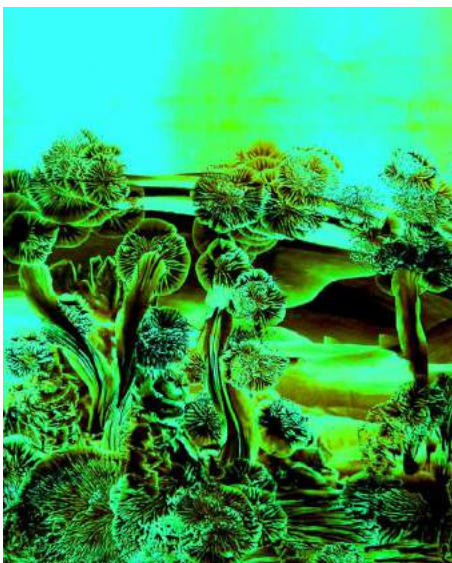
Corneliu Stoica

Pictorul Aurel Manole, de la nașterea căruia se împlinesc 70 de ani, s-a născut la 17 aprilie 1953 în satul Căuiești, comuna Drăgușeni, din părinții Alec și Ioana Elena Manole (n. Podașcă).. A absolvit Liceul de Muzică și Artă Plastică din Galați (1972), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Desen și Pedagogia Artei (1979) și Academia de Arte „George Enescu” Iași, Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design (1996). În februarie 2009 a obținut titlul de doctor în arte vizuale la Universitatea Națională de Arte din București. A activat ca profesor la Școala Generală din comuna Tudor Vladimirescu (1979 – 1987), Școala Generală Nr. 42 Galați (1987 – 1991) și Liceul de Artă „Hariclea Darclee”, Brăila (1991 – 2015). A predat și la Colegiul Universitar „Studium” Galați, Școala de Arte și la Liceul de Arte „Dimitrie Cuclin”. Un timp a fost și director general artistic al Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați (2004 – 2009). A fost membru al UAPR din 1990, iar din 2006 până la data decesului (8 septembrie 2015) a îndeplinit funcția de președinte al Filialei Galați a U.A.P.R. . A întreprins studii în domeniul artelor decorative aplicate, concretizate în invenția „Amestec de fuziune cromatică, procedeu de realizare și instrumente de lucru”, omologată de OSIM București în 1997 prin Brevetul nr. 112176 și care se referă la mijloacele de obținere a „pictografiei”. A fost membru al mai multor asociații și fundații din țară și din străinătate.

A debutat cu o expoziție individuală în 1977 la Iași, fiind încă student, iar mai apoi, începând din 1980, și-a organizat peste 70 de expoziții personale în țară (Galați, București, Bacău, Cluj-Napoca, Iași, Craiova, Piatra Neamț, Râmnicu Vâlcea, Tecuci, Bârlad, Mangalia, Tulcea), dar și în străinătate: Fayence, Franța (1990); Paris, Franța (1992), Ithaca și, New York, S.U.A. (2002, 2003). A participat la numeroase expoziții de grup cu caracter local, național, internațional și la Taberele de creație de la Anina (1984); Lazarea (1987); Lugoj (1989); Amara (1989); Reșița (2005, 2007, 2008); Celic Dere (2006, 2007); Malko-Târnovo, Bulgaria (2008); Plopeni și Herculane (2008), precum și la Congreșele Europene de SF de la Fayence – Franța

(1990), Freudenstadt – Germania (1992), Insula Jersey – Marea Britanie (1993), Vilnius – Lituania (1996), Dortmund – Germania (1999), Gdynia – Polonia (2000) și Praga (2002). De asemenea a fost prezent la Convențiile Mondiale de Science Fiction de la Glasgow (1995) și Los Angeles (1996).

În perioada 1993 – 2015 a fost coordonator al Programului de Artă Vizuală al Taberei Internaționale „Atlantycron”, organizată pe insula Inelul de Piatră din apropierea ruinelor Cetății Capidava. A fost onorat cu mai multe distincții: Premiul III la arte vizuale ROMCOM, Pitești (1988); Marele Premiu de Anticipație, Amara (1989); Premiul național pentru arte vizuale ROMCON, București (1990); Marele Premiu pentru Arte Vizuale EUROCON, Fayance, Franța (1990); Premiul III pentru grafică la Concursul de Arte Vizuale „Panait Istrate” (1991); Premiul pentru artă fantastică EUROCON, Vilnius, Lituania (1996); Ordinul Meritul Cultural în grad de Ofițer, categoria C - „Artele plastice” (2004). Lucrări ale sale se află în colecții de stat și particulare

din România și din Anglia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Franța, Germania, Italia, Israel, Lituania, Olanda, Polonia, Spania, S.U.A. În memoria sa, Academia de Vară pentru Tineret, Știință, Viitorologie și Science Fiction „Atlantycron” organizează, începând din 2016, un Concurs de Arte Vizuale care îi poartă numele, instituind și Marele Premiu „Aurel Manole”.

Opera lui Aurel Manole este bogată, diversă și complexă. A cultivat deopotrivă pictura, grafica și pictografia, dar s-a manifestat cu reușite de-a dreptul impresionante și-n arta decorativă (tapiseria tridimensională). S-a exprimat în toate genurile: peisaj, natură statică, flori, portret, nud, compoziție. A fost atras atât de pictura figurativă cât și de cea abstractă. În creația sa întâlnim mai multe cicluri: „Efemeride”, „Engrame”, „Orașul”, „Insula”, „Vitrării”, „Troia”, „Structuri planetare”, „Semne”, „Cetățuia”, „Coline”, „Amintiri”, „Eu și satul”, „Modele”, „Vizitatorii” etc.

În conceperea lucrărilor, artistul pornește în general de la datele realului, pe care le simplifică, le transfigurează, le ridică la rangul

Aurel Manole

Planeta corianica & Păsări

de metaforă și simbol. Orașul, de pildă, este văzut ca o aglomerație urbană, de unde și reprezentarea lui printr-o foarte ingenioasă țesătură de linii și planuri verticale, orizontale sau oblice. Elementele care compun compoziția tablourilor iau forme geometrice de conuri, cuburi, cilindri, arcuri, discuri, forme ce amintesc de gramaticile cubiste și constructiviste. Coloritul este sobru, redus la tonuri de roșu închis, negru, griuri de diferite nuanțe. „Insula”, din ciclul de tablouri grupate sub acest titlu, este văzută și ca un simbol al izolării, al meditației necesare creației, dar și ca un spațiu mirific, cu vegetație abundentă, unde artistul a trăit clipe de neuitat în mijlocul naturii.

Petrecându-și copilăria și adolescența la Căuiești, Căușan și Cetățuui, locuri încărcate de istorie (aici, la 500 metri sud-est de sat se află situl arheologic reprezentat de o fortificație specifică culturii La Tène, secolele IV – III î. e. n., iar în pământul unei livezi de la cunoscuta Mănăstire Adam au fost descoperite rămășițele unei biserici din secolul XVIII), Aurel Manole a apelat peste ani la memoria sa afectivă și le-a evocat în culori calde în ciclurile „Cetățuia”, „Coline”, „Amintiri” și „Eu și satul”. În „Coline”, de pildă, formele configurate de el, cu arcuiri

Aurel Manole - Pe plajă

cu înfățișări uneori accidentate, urmăresc să sugereze în primul rând structura geologică a pământului, vegetația. De aici o revărsare de culori în notă gravă, cu tonuri închise, dar și explozii cromatice, în care galbenul solar, olivul, verdele deschis, oranjul, roșul intens devin simboluri ale palpitudinii vieții, ale trăirilor optimiste pe care artistul le încearcă la întâlnirea cu natura generoasă a plaiurilor natale. Aurel Manole construiește cu spontaneitate, este proaspăt, petele de culoare urmează o ritmică dinamică sau creează impresia unei melopei, a unei curgeri lente. În câteva cazuri, prin pulverizarea pigmentului diluat, pictorul obține pe unele porțiuni armonii coloristice delicate, ce țin de rafinamentul orchestrației și de o poetică de mare sensibilitate lirică.

Preocupat îndeaproape de figura umană, a reprezentat-o în ipostaze și atitudini diferite atât în portrete cât și în compoziții cu două sau mai multe personaje. A pictat chipurile unor personalități ale culturii românești, precum Mihai Eminescu, Constantin Brâncuși, Panait Istrati, pescari, și-a scrutat în mai multe rânduri propriul chip, a realizat portrete care nu sunt ale unor persoane identificabile, ci mai mult plasmuri ale imaginației sale productive. Figura umană este conturată grafic, linia desenului este viguroasă și fluentă, pasta este așezată cu tușe largi, cu o mișcare ce amintește de acțiune paiting și de neoimpresionism. Artistul folosește contraste cromatice puternice. Siena arsă, negrul, albul, roșul ternar sau incendiar, albastrul ultramarin și cu nuanțe spre violet, albastrul ceruleum, galbenul, verdele, griurile alcătuiesc paleta sa. De remarcat prezența pe suprafețe mari a albului și galbenului, care alăturate unor culori închise, înviorează tablourile și le dau un aer de monumentalitate. Aurel Manole are un anumit simț al ritmului, este spontan, nu-l interesează atât expresia fizică

a personajelor, ci mai ales înscrierea lor în compoziții dinamice, accentul căzând pe sugerarea mișcării, a gesturilor și atitudinilor protagoniștilor. Personajele sunt înfățișate fie singure, fie în cuplu, fie în grupuri de trei-patru-cinci. Ele sunt ipostaziate meditând, tăifăsuind în cadrul natural, visând, dialogând în cuplu sau sunt prezentate în situații de avânt și de relaxare. Materia picturală este în așa fel așezată, încât în cele mai multe tablouri figurile, mai ales cele de bărbați, par atletice, sunt construite sculptural („Clovn I, II”, „Portret cu pălărie”, „Curiozitate”, „Portret de față”, „Timiditate”, „Profil I, II”, „Tensiune”, „Dialog I, II”, „Tăifas”, „Portret în familie”).

La tehnica pictografiei Aurel Manole a ajuns pornind nu de la monotipie, cum au crezut mulți, ci de la o tehnică mult mai veche, aceea a encausticii. Pictate pe lemn cașerat, faianță, carton, hârtie, sticlă, placaj melaminat, pânză, tablourile create în această tehnică sunt peisaje imaginare, proiecții ale unei lumi posibile dincolo de cunoștințele noastre sau dincolo de actualele limite ale cunoașterii umane. Imaginile vizuale plăsmuite de el ne poartă prin locuri de pe planete misterioase, cu peisaje și priveliști selenare, stranii, cu forme ce par uneori încremenite, alteori dinamice, aflate în continuă expansiune. Ele farmecă ochiul și înalță spiritul prin ineditul lor (ciclurile „Planeta Zeta”, „Planeta Corianică”, „Lumea adâncurilor”). În unele pictografii, artistul coboară în istoria noastră îndepărtată și configurează imagini ale unor tumuli și morminte tracice. În acestea, coloristica este mai sobră, evocatoare, lirismul devine reflexiv. Materia picturală își păstrează fluenta, iar efectele de materialitate, transparență și perspectivă le asigură calități ce nu pot fi puse sub semnul îndoielii.

Lucrările de tapiserie tridimensională au surprins la vremea când au fost expuse prin ideile vehiculate de artist, cât și prin

realizarea plastică. Concepute ingenios, obiectele decorative închipuie forme și volume diferite: rădăcini, vârtelnițe, trunchiuri de copaci, șerpi, cuiburi de păsări, liane etc. Aurel Manole a valorificat firul de lână sau de bumbac, sfoara de Manilla (în forma naturală sau colorată), fibrele de sisal și alte materiale sintetice, alcătuiind compoziții decorative ce pot ornamenta oricând spații interioare mai mici sau mai mari, înlăturând monotonia sau rigiditatea pereților, alăturându-le acestora frumusețea și noblețea artei autentice. Unele lucrări, ca cele reprezentând cuiburi sau liane, creează chiar acea atmosferă de mister specifică Deltei sau bălților Brăilei, amintindu-ne într-un fel de proza și minunatele descrieri ale lui Mihail Sadoveanu.

Studiind la Iași, oraș în care pictura în acuarelă a atins cote foarte înalte prin penelul unor artiști de talia lui Max Arnold, Constantin Radinschi, Ștefan Hotnog sau Adrian Podoleanu, Aurel Manole nu putea să nu-și manifeste preocuparea și pentru tehnica culorilor de apă. Îl recomanda în acest sens spiritul său pătrunzător de observație, sensibilitatea, spontaneitatea, rafinamentul în obținerea unor efecte cromatice, rapiditatea în execuție, atribute indispensabile celui care folosește această veche tehnică a picturii, cu mari posibilități expresive, mai ales în domeniul peisajului și al notației turistice. Cu mai mulți ani în urmă, vizitându-l în atelierul său de creație, am avut posibilitatea să-i admir foarte multe acuarele și să înțeleg cât de mare importanță acorda el și acestei tehnici. Majoritatea reprezentau peisaje, care aveau un farmec aparte. Atmosfera lor era generatoare de poezie, de lirism nu exuberant, ci reținut, discret, potolit, învăluit într-o gamă coloristică exprimând mai degrabă nostalgie și melancolie. Imaginile immortalizate pe hârtie și pe carton erau transfigurări ale unei naturi văzută în diferite momente ale zilei (preferabile dimineața și seara), cu forme variate de relief, cu vegetație aflată în plenitudinea sevelor. L-au atras pe artist

atât mediul acvatic, munții, dealurile, luminișurile de pădure, dar și șesurile cu lanuri de grâu. Sălciile plângătoare își scaldă pletele în albastrul-verzui al apelor, munții Semenic, acoperiți de păduri, își dezvăluie contururile prin aburii ceții, căsuțe și bisericici modeste răsar prin văi și pe coamele dealurilor, arbori singuratici sau aflați în pâlcuri se leagănă în bătaia vântului. Fie că sunt din Delta Dunării, din zone montane și colinare, din Bărăgan sau din podișul Covurluiului, priveliștile reținute de Aurel Manole sunt pictate cu sensibilitate, în delicate și rafinate armonii cromatice. Linia desenului este mlădioasă sau transcrie forme geometrice, culoarea are uneori fluiditate, transparență, după cum alteori este mai consistentă, urmărind redarea materialității elementelor ce populează suprafața pictată. Există o poezie suavă în tablourile sale, o acuratețe ce creează o stare reconfortantă privitorului, o discreție ce apropie și îndeamnă la receptarea unui mesaj în care dialogul artistului cu natura este convingător și declanșator de emoții și sugestii lirice.

Aurel Manole ar fi împlinit în acest aprilie 70 de ani. Destinul nu i-a îngăduit să atingă această vârstă. Acum, el își doarme somnul de veci într-un mormânt de sub un castan din cimitirul de la Biserica cu hramul „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din satul natal, Căuiești. Pentru arta românească, el rămâne unul dintre cei mai valoroși artiști plastici pe care i-a dat meleagurile binecuvântate ale Galaților, un artist complex, inventator al pictografiei, care s-a manifestat cu dăruire în toate genurile picturii, graficii și artei decorative, găsind întotdeauna soluții de limbaj care să-i exprime cât mai fidel și convingător crezul artistic.

ARHIVĂ FOTO

- 1. seminarul Participare culturală și dialog intercultural**

CRONICĂ

- 3. Regenerarea poetică a timpului** - Octavian Mihalcea
5. Lăsați cărțile să vină la... - Ghiță Nazare
15. Cântec de foc și dar pentru diasporă - Adi G. Secară
18. Eu pasărea... - Violeta Ionescu
27. Povestirile care și-au descoperit autorul - Katia Nanu
34. Leul în iarnă... Poezia - Adi G. Secară

SERIAL

- 9. Până în ultimul fulg al aripilor sale** - Ion Manea
21. Femeile în viața Galațiului (I) - Gheorghe Felea

TRADUCERI

- 30. PUCK** - Carmen Andrei

CREAȚIE LITERARĂ

- 7. Sindromul Alvarez** - Angela Baci
11. Zic sunt leones... - Adrian Zăinescu
32. Tulburare - Marian Dumitru

RĂFTULESCU

- 12. Masa Zarafului** - Gheorghe Bacalbașa
17. ONIRIS - Emilian Iachimovski
20. Topografiile umbrei - Mircea Măluț
36. Masa zarafului- Gheorghe Bacalbașa

ARTĂ PLASTICĂ

- 40. Morphochroma. In Memoriam Aurel Manole** - Corneliu Stoica
36. DICȚIONAR Artiști plastici gălățeni (186) - Corneliu Stoica

Galati, cod:80000, str. Domniască, nr. 61,
Tel.-Fax.: 00-40-236-418400; 00-40-236-415590;
E-mail: office@ccdj.ro - revistadunareadejos@ccdj.ro
www.ccdj.ro

Dunarea de Jos